cele mai frumoase poezii

RONSARD

În romîneşte de

BARBU SOLACOLU

Cele mai frumoase poezii

RONSARD

P O E Z I I

În romîneşte de BARBU SOLACOLU cu un cuvînt înainte şi note de VALENTIN LIPATTI

1959
EDITURA TINERETULUI

Coperta colecției :

FL. VASILESCU

CUVÎNT ÎNAINTE

Ronsard este, fără îndoială, cel mai mare poet francez din vremea Renașterii. E temperamentul poetic cel mai înzestrat, cel mai divers, cel mai cuprinzător. El însumează în versul său, meșteșugit cu patimă, toată experiența de viață a epocii și toată tradiția literară a înaintașilor, făcînd să răsune în poezia franceză noi acorduri, de o nespusă frumusețe.

S-a născut în 1524, în anul în care Franța pierduse bătălia de la Pavia, și a murit în 1585, în vremea jalnică a războaielor religioase. Creația sa s-a desfășurat pe o treime de veac, în anii în care cultura Renașterii a atins în Franța culmi de desăvîrșire. Între Marot[1] *și Rabelais pe de o parte, Agrippa d'Aubigné*[2] *și Montaig-*

---

1 *Clément Marot* (1495—1544), vestit poet francez antifeudal, autor de satire, epigrame și epistole.

2 *Agrippa d'Aubigné* (1552—1630), poet satiric francez, care a biciuit relele societății feudale în poemul său epic Tragicele *(Les tragiques)*.

ne[1] *pe de alta, Ronsard şi şcoala sa au însemnat apogeul liricei renascentiste, fundamentînd, pentru secole, marile moduri de expresie ale poeziei franceze. Gloria sa a fost atunci europeană, contrastînd puternic cu surghiunul în care l-au ţinut teoreticienii clasicismului francez şi gînditorii iluminişti ai veacului al XVIII-lea. Romanticii l-au redescoperit şi l-au repus în drepturi, ca pe unul din cei mai desăvîrşiţi poeţi ai Franţei de altădată, alături de François Villon şi de Du Bellay.*[2]

Existenţa gentilomului din Vendôme s-a desfăşurat, pe fundalul evenimentelor secolului al XVI-lea, între viaţa de curte şi viaţa rurală atît de dragă poetului, între studiul pasionat al literelor latine şi greceşti şi pasiunea arzătoare pentru Cassandra, Maria, Helena...

Poetul Odelor *şi-al* Amorurilor *n-a fost însă un suflet steril, rupt de frămîntările timpului său. Liricul a fost dublat de un satiric care în*

---

[1] *Montaigne* (1533—1592), vestit filozof şi scriitor de la sfîrşitul Renaşterii franceze. Cartea sa, *Eseurile (Les Essais)* reflectă poziţia sa raţionalistă şi epicuriană faţă de viaţă.

[2] *J. du Bellay* (1522—1560), poet din grupul Pleiadei, autor de versuri lirice şi de sonete satirice împotriva mai marilor zilei.

Discours sûr les misères de ce temps, *bunăoară, a anticipat versul şfichiuitor al lui Agrippa d'Aubigné sau patosul politic al lui Corneille şi Hugo. Dimpreună cu Du Bellay (autorul, la mijloc de veac, al celebrei* Défense et illustration de la langue française), *alături de alţi tineri entuziaşiti ca Baïf, Belleau, Jodelle, Pontus de Thyard, Ronsard a fost sulletul Pleiadei şi a căutat, prin ideile şi creaţia sa, să renoveze substanţa şi mijloacele proprii poeziei. Dar această străduanie permanentă a sa se leagă nemijlocit de sensul general pe care cultura franceză îl dobîndise în acea vreme. A-l înţelege pe Ronsard în adevărata lui semnificaţie înseamnă a căuta să delineşti coordonatele fenomenului francez al Renaşterii.*

Renaşterea a însemnat o primă afirmare a burgheziei pe scena istoriei, într-o vreme în care, clasă tînără şi în plină ascensiune, ea colabora cu regalitatea pentru limitarea puterii feudalilor şi întemeierea monarhiilor, bazate în esenţă pe naţionalitate.

Prosperităţii ei economice îi răspundea, în domeniul ideilor, spiritul critic îndreptat împotriva ideologiei învechite a lumii feudale şi catolice.

Renaşterea a fost aşadar o uriaşă mişcare de descătuşare a gîndirii din formele anchilozate ale

trecutului, o negare a Evului Mediu religios și dogmatic, o afirmare a unui nou mod de viață. Oamenii Renașterii — „titani ca gîndire, pasiune și caracter, ca multilateralitate și ca erudiție" [1] *— au rupt cu spiritualismul și asceza medievală și s-au îndreptat spre cercetarea naturii și plăcerea de a trăi. Savanții Renașterii au ruinat imaginea tradițională, biblică a universului: artiștii și scriitorii au cîntat lumea reală, cu bucuriile ei pămînțești. Spiritul critic și laic în filozofie, epicureismul în morală, realismul în artă au caracterizat noua cultură a unei clase care, în acea vreme, nu căuta să fugă, ca astăzi, de realitate, ci se străduia să o cuprindă și s-o explice. Burghezia din secolul al XVI-lea a imprimat culturii sale o orientare practică, lărgind orizonturile Evului Mediu și inovînd în domeniile creației umane. Aliații ei ideologici împotriva scolasticii medievale au fost raționalismul preluat de la arabi și tezaurul civilizației greco-latine. Întregul secol a stat sub semnul descoperirii Antichității. „Manuscrisele salvate după căderea Bizanțului — scrie Engels — statuile antice dezgropate de sub ruinele Romei au dezvăluit în fața Apusului uimit o lume nouă: antichitatea*

[1] Engels, Introducere la Dialectica naturii. București, E.S.P.L.P., 1954, pag. 5.

greacă ; în fața formelor ei luminoase dispăreau fantomele Evului Mediu ; Italia se înălța la o nebănuită înflorire a artelor, care apăreau ca un reflex al antichității clasice și care n-a mai fost atinsă vreodată. În Italia, în Franța, în Germania, se ivi o literatură nouă, prima literatură modernă..." [1]

Umanismul, reforma, ideile epicuriene, cultul Antichității, îmbinat cu tendințele profund naționale și progresiste, dorința de a inova, rupînd cu un trecut milenar ; plăcerea de a trăi conform rațiunii și legilor naturale ; îmbinarea erudiției cu acțiunea practică, a meditației studioase cu voluntarismul cel mai izbitor — iată datele cele mai însemnate din care a fost plămădit omul Renașterii — în toate variantele lui, de la condotierul italian la eruditul olandez, de la pictorii Italiei la moraliștii și poeții Franței.

Ronsard este și el una din expresiile individuale ale acestui moment social și istoric. Și la el setea de cunoaștere reală a lumii se îmbină cu plăcerile lecturii solitare. Tînărul gentilom din suita viitorului Henric al II-lea sau a lui Iacob al V-lea al Scoției a cunoscut lumea ca o experiență directă, mai înainte ca învățăcelul

---

[1] Op. cit., pag. 5.

magistrului Daurat, de la liceul Coqueret, să pătrundă tîlcul umanismului elen. Mai apoi, poetul iavorit al Curții va prefera apartamentului rezervat sie la Luvru, viața la țară cu încîntarea ei sensorială; eruditul autor al Odelor pindarice va da frîu liber dorului pe care-l aprinde iubita absentă sau neîndurătoare; autorul irivolelor poezii de circumstanță va li și bardul revoltat al neamului său. Curteanul, în aparență conformist și frivol, este în fond un adevărat umanist, sensibil la viața veacului său. Vechiul și noul se împletesc în inima și-n mintea lui Ronsard; mai mult decît al oricărui alt poet al vremii, chipul lui e scăldat în lumini și umbre. Imitator și adaptator fidel al Anticilor, Ronsard e totodată profund original printr-un lirism personal, care izbucnește în accente de voluptate sau de sumbră melancolie romantică. Erudit și pedant, abuzînd de mitologie și metafora șablon a petrarchiștilor, oratoric și discursiv adeseori, Ronsard e în același timp autentic printr-un patriotism care nu s-a dezmințit niciodată, printr-un năvalnic sentiment al naturii, prin limba lui savuroasă și arhaizantă, prin entuziasmul și generozitatea simțirii sale. Om al Renașterii, îmbinînd eticheta vieții de Curte cu raționalismul crezului său epicurian și dragostea de natură cu

cultul grecilor și al latinilor, Ronsard a realizat, în Franța secolului al XVI-lea, imaginea poetului erudit și multilateral prin însăși diversitatea elementelor personalității sale.

Viziunea sa politică este însă îngustă. Catolicismul lui, admirația sa excesivă față de regalitate, nesezisarea a ceea ce era nou în reforma lui Calvin — iată tot atîtea limite care se reflectă în creația poetului.

Adesea, același text dezvăluie contradicțiile atitudinii lui Ronsard. În Discurs despre mizeriile timpului acestuia, *bunăoară, imaginea scriitorului cetățean e umbrită de fanatismul preacredinciosului catolic.*

Dar noi știm să prețuim în opera sa ceea ce s-a impus peste veacuri: noutatea mesajului său artistic, poziția sa antimedievală, originalitatea lirismului său.

*
* *

Volumul de față prezintă o mică antologie Ronsard. Cititorul romîn va regăsi în tălmăcirea expresivă a lui Barbu Solacolu cîteva din marile idei ale poetului umanist: dragostea de patrie, critica bogaților, prețuirea muncii, încrederea în

demnitatea sa de om. Texte îndeobște puțin cunoscute ca: Imnul Aurului, Îndemn la Pace *sau* Discurs despre mizeriile timpului acestuia *îi vor revela chipul unui Ronsard— poet civic, alături de îndrăgostitul chinuit rînd pe rînd de Cassandra, Maria, Sinope, Helena... În sonetele din cartea* Amorurilor, *Ronsard i se va dezvălui ca un mare poet, trăindu-și efectiv drama și parcurgînd, de la dorința cuceritoare la deznădejdea bătrîneții și a morții, toată gama sentimentelor marilor lirici universali. Vor stărui în mintea cititorului versuri definitive și imagini inedite pe care nici o Artă poetică a Renașterii nu le-ar fi putut prescrie. Și cititorul, înțelegînd mîndria poetului care a scris într-o zi, ca o sfidare adresată timpului și detractorilor ce n-aveau să întîrzie, versul vestit: „Vous êtes tous issus de la grandeur de moi",[1] îl va așeza pe Ronsard printre marii precursori ai poeziei moderne.*

VALENTIN LIPATTI

---

1 „Cu toții v-ați născut din măreția mea".

SONETE
DE
DRAGOSTE

ACELA CARE-AR VREA SĂ VADĂ CUM MĂ FRÎNGE...

Acela care-ar vrea să vadă cum mă frînge
în luptă Amor, cum izbînda lui e-ntreagă,
din ruşinarea mea vrînd cinstea să-şi culeagă,
cum smulge inima-mi şi mi se-nfige-n sînge...

Acela care-ar vrea să vad' o tinereţe
zadarnic pricina durerii vrînd s-aleagă, —
durerea s-o citească-n mine, să-nţeleagă
cum zeu şi zînă vor cu ea să mă înveţe...

Va şti că dragostea e fără judecată,
ispită, închisoare dulce totodată —
nădejde care-n van din noi coseşte fînul...

Va şti că încolţeşte-n om dezamăgirea
cînd, din greşeală, oarbă şi-a ales iubirea
şi orb el şi-a făcut dintr-un copil — stăpînul...

IUBIRE, MĂ UCIZI... DEȘI N-AȘ VREA...

Iubire, mă ucizi... Deși n-aș vrea
să spun, cît mi-este moartea de plăcută...
Mi-i teamă că vreunul de m-ajută,
el tocmai dulcea frămîntare-mi ia.

Și dornic frămîntîndu-mă e drept
c-aș vrea să fiu, cu timpul, vindecat;
dar, Doamnă, martirajul neschimbat
mi-l vreau... Îmi place... Nu țin să mă-ndrept.

Taci, dorule, taci, ziua simt venind,
cînd și iubita-mi, dup-atîta jind —
văzîndu-mi frămîntarea și osînda,

o noapte mă va ține nebunește
în brațe, ca să simt cum îi plătește,
prea lungii mele așteptări, dobînda...

ȚI-OR ÎNFLORI CURÎND
ȘI GHIOCEI PE TÎMPLE...

— „Ți-or înflori curînd și ghiocei pe tîmple,
sfîrșitu-l vei avea pe zile numărat,
ți se va-nchide ziua, trist, pe înserat,
vei fi-n nădejdi trădat de ce-i dat să se-ntîmple...

Și n-ai să mă îndupleci... Versu-ți va fi veșted
și prăbușirea ta va fi al meu destin,
iubirea va muri... De ce ți-a fost suspin
nepoții tăi vor rîde, cînd ți-or sta la creștet.

Vei fi ca-ntr-o poveste amărîtul chip
trudit, mereu clădind zadarnic pe nisip
și cerului voind să-i împrumuți mîndria..."

Acesta fuse glasul nimfei, iar tăria,
ca piază-rea a vorbei, trăsnet din senin
îmi scăpără în ochii stinși de-atît venin.

AȘ VREA, FURIȘ, DIN DOR CE MĂ-NFIOARĂ...

Aș vrea, furiș, din dor ce mă-nfioară
să cad ca ploaia-n picuri, — să rămîn
ascuns în noapte-ntr-al Cassandrei sîn,
cînd somnu-ncet în ochi i se strecoară.

Aș vrea să fiu un taur și-n spinare
s-o port, de-ar fi să meargă să se culce
în pajiște, în iarba cea mai dulce,
răzleț, prin mii de flori, prin încîntare...

Vrînd patima să uit că mi-i stăpînă
aș vrea Narcis [1] să fiu și ea — fîntînă...
Să poți în noapte-n 'ea să te cobori...

Și-aș vrea ca noaptea-aceasta să se-ntindă
în veșnicii și niciodată zori
de zi de deșteptare să se-aprindă.

VREAU PENTRU FRUMUSEŢEA TA SĂ MOR....

Vreau pentru frumuseţea ta să mor,
vreau pentru ochiul care-adînc mă prinde
şi pentru zîmbetul tău drag şi plin de
dulceaţă ca sărutul zînelor...

Vreau pentru părul tău bogat să mor
şi pentru micii, rotunjorii sîni
şi pentru-asprimea-acestei fragezi mîni
ce e, rănind, alean al rănilor...

Să mor vreau pentru chipul tău brun, Doamnă,
şi pentru portul tău zeesc ce-ndeamnă
să te ador ; dar mai presus de toate

să mor de-o luptă-n dragoste cumplită,
să-ţi dau iubirea-aşa cum mi se zbate
în braţe-o noapte-ntreagă, nesfîrşită...

CÎND OCHII EI MI-OR PORUNCI SĂ MOR...

Cînd ochii ei mi-or porunci să mor,
gonindu-mă-ntr-acolo prea curînd,
pe unde Parca [1] mă va ţine-n rînd
pe celalt mal, mai bun, şi-ntr-alt sobor —

atunci, voi, pajişti, peşteri şi păduri,
din inimă vă rog, nu mă lăsaţi,
voi lumea umbrei voastre să mi-o daţi
locaş într-ale voastre dragi făpturi.

Şi, poate, vrun îndrăgostit, cîndva,
milostivindu-se de soarta mea,
va scrijili-n scorţosul chiparos :

— „Aicea zace Vendomezul [2] care
mort e-n pădure de durerea mare
de-a fi-ndrăgit doi ochi şi-un chip frumos."

DE NU VREA CERUL, DOAMNĂ, SĂ MĂ BUCUR...

De nu vrea cerul, Doamnă, să mă bucur
de bunul dulce-al îndrăgirii mele,
eu rodniciei tale fructul n-am să-i scutur
deşi e partea truzii mele grele.

De ţi-i plăcerea să mă vezi murind
de dorul tău, plăcerea mea va fi
şi cea mai mare cinste, ca, pierind,
doar ţie inima să-mi pot jertfi.

Deci, mîna mea de uită... într-o doară...
smerenia dragostei şi se strecoară
în sînul tău, — vrînd ca să-mi stingă jarul —

tu ceart-o cu privirea de mînie
şi tai-o... ciung să fiu, decît amarul
ca mîna mea pe plac să nu-ţi mai fie...

ASEMĂN FRUMUSEŢII TALE CALDE...

Asemăn frumuseţii tale calde
şi tinere în primăvara ei
pe-acest April ce-n verde de smaralde
flori înfloreşte — ploaie de scîntei...

Urîtul piere-n faţa ta, — nu-ţi pasă,
la fel şi iarna piere-n faţa lui.
El e frumos şi tu la fel, frumoasă,
mai însorit drum ca al vostru nu-i :

el zvîrle în cîmpii mii de culori,
tu versul mi-l topeşti în smalţ de flori.
Cînd vîntu-l suflă pajişti unduiesc,

tu inimei suspinul i-l îngîni...
Stropi de cleştar pe fruntea-i se ivesc,
tu mi-ai făcut din ochi două fîntîni.

TU, LUNĂ, OCHI CĂPRUI... DE NEGRI CAI...

Tu, lună, ochi căprui... De negri cai
purtată eşti, zeiţă,-n jos, în sus,
şi-n carul tău, în răsărit şi-apus,
o clipă tihnă-n veşnicie n-ai.

Cînd dragostea mi-e-n suflet arzătoare
să fim la fel dorinţa nu ne lasă :
pe tine altă dragoste te-apasă,
ne vrem în parte-aleanul fiecare.

Cînd legeni pe-adormitul din Latmos [1]
ai vrea întotdeauna drăgăstos
s-opreşti din fuga lui, pe ceruri, carul.

Eu, ros de dragoste o noapte-ntreagă
vreau zorii, ca să-mi pot sfîrşi amarul,
căci mi-i ascunzi şi noaptea ta mi-i leagă

DĂ-MI, HOAȚO, INIMA, DĂ-MI-O-NAPOI...

Dă-mi, hoațo, inima, dă-mi-o-napoi,
tu ce mi-o ții de sînul tău legată,
dă-mi libertatea iar, de ochii-ți goi
de dragoste nu poate fi vegheată.

Dă-mi viața înapoi sau moartea-amîn-o,
căci mă ucide frumusețea ta,
atît de crudă-n cinste ești, stăpîno,
încît iubirea nu ți-o pot avea.

Și dacă-mi vei plăti cu moartea dorul,
asprimea ta va ști-o viitorul...
Va spune: Doamna-aceasta mîndră parte

de zvîrcolire aibă în mormînt,
căci ochii ei lovitu-l-au de moarte
pe cel ce-a îndrăgit-o, ca un sfînt.

DEȘTEAPTĂ-TE, IUBITO...
PREA MULT LENEVIT...

Deșteaptă-te, iubito... Prea mult lenevit...
de mult și ciocîrlia-n ceruri a cîntat,
iar din tufiș de roze-n sînge-mpurpurat
privighetoarea-n cîntec dragostea-a șoptit.

Să mergem, perlele din ierburi rourate
să le vedem, și tufa ta de trandafiri,
garoafele din grija aceleiași iubiri
ce-au fost aseară blînd de mîna ta udate.

Aseară te jurai că azi în zori vei fi
de mult trezită, cînd de-abia mă voi trezi,
dar somnu-n zori de zi e-atît de drăgăstos,

încît atîrnă greu de-a ochilor mîndrețe...
Na, na... am să-i sărut și sînul tău frumos,
ca să te scoli în zori sărutul să te-nvețe...

ÎN NOAPTEA-ACEAST-ASCUNDE-ŢI CORNUL, DULCE LUNĂ...

În noaptea-aceast-ascunde-ţi cornul, dulce lună...
Doar ştii: Endymion prietin bun îţi este,
el doarme-n raza ta cu tine împreună
şi nimeni nu-i vrăjit ca el de-a ta poveste.

Urîtă-mi este ziua! Noaptea îmi prieşte...
Mă tem de viclenie, ziua sînt olog,
mai îndrăzneţ sînt noaptea, ea mă ocroteşte
de vicleşug ascuns sub falduri de polog.

Tu, lună, ştii ce poate-a dragostei otravă:
pe preţul lînei albe-o inimă bolnavă
Pan-zeul ţi-a lăsat... Iar voi, voi stele mii,

de veghe staţi iubirii, care m-a vrăjit
şi amintiţi-vă, c-aţi fost şi oameni, vii,
şi azi în cer sclipiţi căci mult, mult aţi iubit.

VOI, STELE, CARE-N CERURI DUCEȚI SOARTA MEA...

Voi, stele, care-n ceruri duceți soarta mea,
călătorind pe fir de Parce răsucit —
vr-odată-n cîntec muza-mi dacă v-a cinstit,
îndepărtați, vă rog, de mine piaza-rea.

Dormind, azi-noapte-n vis și fără să fi vrut
în deget mi s-a rupt inelul ce-l primisem
de la Sinop'-aseară-n dar și-l prețuisem
atît, încît ruptura-n suflet m-a durut.

De și-a călcat cuvîntul Doamna mea și-a rupt
credința ei, precum inelul rupt în deget —
să mor vreau, stelelor, în somn adînc nu preget

să cad, cu îndoiala soartei nu mai lupt;
adevărat de e, somn ochilor mei dați
și dintr-un somn de moarte nu-i mai deșteptați...

BUCHETU-ACESTA ȚI-L TRIMIT C-UN ROST...

Buchetu-acesta ți-l trimit c-un rost :
învoalte florile eu le-am ales
pe seară... Dacă nu le-aș fi cules
azi ofilite-n straturi ar fi fost.

Să-ți fie asta ca o pildă dată,
că frumusețea ta de-i înflorită
va fi în scurtă vreme ofilită
și va sfîrși ca floarea scuturată.

Se duce timpul ? ! Nu se duce, Doamnă,
ne trecem noi ca frunzele de toamnă...
Și-om sta sub lespezi albe-n prag de porți...

Și de iubirile ce-acum ne-apasă
nu vom mai auzi cînd vom fi morți.
Iubește-mă deci, azi, cînd ești frumoasă.

AȘA CUM E ÎN MAI UN TRANDAFIR ÎN FLOARE...[1]

Așa cum e în mai un trandafir în floare
pe-un ram de tinerețe fragedă și crudă,
cînd plîns de rouă-n zori cu picuri reci îl udă
și cerul e gelos de-aprinsa lui culoare

și-n frunze grația-i se-așează-odihnitoare,
cînd straturi de parfum pornesc plutind agale
din sfolierea-nceată în ploaie de petale,
cînd împlinirea lui îl frînge pînă moare —

așa și tu te-ai dus în plinul tinereții...
Pămînt și cer prohod cîntat-au frumuseții,
căci Parca te-a ucis... Scrumită-n risipiri,

primește-acum de ziua tristei sărbători
potirul meu cu lacrimi, brațul meu de flori,
să fii, în moarte, vie — numai trandafiri...

DESCHIDE-TE, PĂMÎNT, ŞI FĂ CA SĂ-MI RECAPĂT...

Deschide-te, pămînt, şi fă ca să-mi recapăt
comoara care-n tine zace îngropată
şi dacă nu poţi — fă ca sub acelaşi lacăt
cenuşa ei cu-a mea să fie-amestecată.

Se cuvenea şi-n mine moartea să lovească
cum a lovit în ea, să cad şi eu alături,
de vreme ce prin moartea-i patima-mi lumească
eu nici nu pot s-o sting şi nici să mi-o înlătur.

Cînd ochii ei sclipeau şi, fericit, aveam
lumina razei lor în suflet, eu trăiam
viaţa-mi pămînteasc㠖 Azi sînt însă mort,

căci moartea-i ce-n orbite golul ei şi-a pus
mă cheamă şi mă-ndeamnă-n noaptea ei să-mi port
şi umbra ce-mi încheie ziua ce s-a dus.

DIN DULCEA
ŞI FRUMOASA EI VIRGINITATE...

Din dulcea şi frumoasa ei virginitate
a ars o flacără atîta de fierbinte
încît sub lespezi grele-aducerea aminte
mai scînteiază astăzi raze-nfierbîntate.

Săgeata ce-am primit n-a fost cu vîrful frînt,
căci mi-a pătruns adînc, ochirea n-a fost proastă,
a moarte mi s-a-nfipt şi-mi stă înfiptă-n coastă
şi nu pot nici s-o smulg — jertfit iubirii sînt.

Frumos la marginea fîntînii a murit
Narcis cu chipul lui zadarnic oglindit,
de sine îndrăgit... În dragostea lui sumbră

el mulţumit murea... În schimb eu îmi împlînt
iubirea în cenuşe... Astfel pentr-o umbră
sfîrşitu-s-a Narcis şi eu pentr-un mormînt.

EU TOT MAI VĂD FRUMOSUL CHIP AL CĂRUI TRUP...

Eu tot mai văd frumosul chip al cărui trup
e în pămînt şi-al cărui spirit e în cer.
Ori treaz, ori dacă dorm sînt fără el stingher,
îl văd mereu, nu pot de dînsul să mă rup.

Ea, care pe pămînt vro grijă nu mai are
şi care bea nectar cu zeii-n jilţ şezînd
se-ndur-ades să-mi vadă starea mea şi blînd
în visul meu opreşte-a morţii-ameninţare.

Visez că vine-n noapte... mîna-ncet mi-o ia
mirată că nu mor, că nù vin lîngă ea,
îmi face semn şi parcă-mi rupe vălul vieţii,

să nu-i mai simt povara, liber — să cutez ;
dar zborul cînd şi-l ia spre cer, zăbranic feţii
îmi pune şi mă pierd şi nu pot s-o urmez...

HA, MOARTE, — VEZI-MI HALU-N CARE M-AI ADUS !...

Ha, moarte, — vezi-mi halu-n care m-ai adus !
M-ai sărăcit, ca cerul să-l îmbogăţeşti
şi hrana mi-ai răpit-o : zîmbete cereşti
ce-acuma îngerii-i răsfaţă-acolo, sus...

Plin de suspine şi de gînduri stranii sînt,
mă zbat în deznădejdi şi rîd de mine însumi
batjocurind şi lumea, dragostea şi plînsu-mi
şi mi-i plăcere numai lauda să-ţi cînt.

Nu, nu eşti moartă, nu... Din noi cel mort sînt eu,
căci mort e numai omul care-n luptă grea
şi-adînc îndurerat cu relele se zbate.

Nedreaptă e-mpărţeala : ceru-l ai ; eu patimi
să port pe-acest pămînt şi toate îmi sînt date
ca să suspin şi ochii să mi-i scald în lacrimi.

DEȘI CÎMPII, PĂDURI ȘI FLUVII, MUNȚI...

Deși cîmpii, păduri și fluvii, munți
lăsați în urma mea mă țin departe
de chipul drag cu ochii dulci și crunți,
ce bunurile vieții mi le-mparte —

din ceruri coborît ca pe o rază
tot cum de-ntîia dat' m-a-nflăcărat,
cu aripa-i un demon îmi așază
sub pleoape chipul ce m-a fermecat.

Nerăbdător în noapte cînd veghez
și vreau să-l prind și să-l îmbrățișez
e unduire-n forme-nșelătoare...

Dar dac-adorm, din brațe-mi se ridică,
îmi scapă, fuge și, trezit, mă doare
în suflet și sînt trist și mi-este frică...

DE-NTÎIA ZI DE MAI, HELENA MEA, ÎȚI JUR...

De-ntîia zi de mai, Helena mea, îți jur
pe Castor și pe Pollux[1] — gemenii tăi frați,
pe ulmii-nalți și drepți de viță-mbrățișați
și pe livezi îți jur, pe culmi și pe păduri,

pe primăvara sfîntă-n zîmbete de rouă,
pe firul de nisip din trepte de izvoare
și pe minuni de cîntec de privighetoare, —
că n-am să-ncerc aiurea-ndrăgostire nouă.

Mi-ești dragă numai tu, pe tine te-am ales
și-ntîmplător n-a fost așa cum te-am cules
și patima mi-o simt drept mare împlinire...

Mărturisesc : eu însumi soarta mi-am croit-o
și cinstea m-a-ndemnat spre astfel de iubire
că dacă mă înșel, adio-ți spun, iubito.

CU FIR ROȘ DE MĂTASĂ BRAȚUL ȚI-AM LEGAT...

Cu fir roș de mătasă brațul ți-am legat
deunăzi, cînd vorbeam, dar brațul tău legîndu-l,
am izbutit să-ți prind doar brațul înnodat
și n-am putut să-ți leg nici inima, nici gîndul.

Aleasa mea frumoasă, soarta nu e dreaptă:
tu m-ai înfrînt, ea astfel cursa mi-a întins
și cad în ea, tu însă, mult mai înțeleaptă,
în dragoste învinsă nu ești, nu te-ai prins.

Vreau să-i vorbesc, iubito, unui vrăjitor
ca dorul tău de-al meu să-l lege-ntr-ajutor,
să-nfig-același spin în inimi — sîngeros.

Dar vraja de iubire n-are vrun temei,
cînd nu ești nici bogat, nici tînăr, nici frumos;
nici vraja versului nu-i vraja dragostei.

IA-ŢI FRUMUSEŢEA TA, NIMIC SĂ NU RĂMÎNĂ...

Ia-ţi frumuseţea ta, nimic să nu rămînă
din harul tău, pe care cerul ţi l-a dat,
ia-ţi ochii tăi frumoşi şi cugetul bogat
şi mersul legănat şi vorba ta de zînă.

N-oi mai roì atunci robit de îndoială.
Supărăcios cum sînt, ştii, harul minunat
de-l văd, voi fi deodată mult prea-nfuriat ;
în deznădejde-un suflet prinde îndrăzneală !

De-ţi voi atinge astfel, mîna, uneori,
de ciudă nu păli, să nu te înfiori.
Sînt ca nebun, mi-e mintea-n friguri ca de boală,

atîta mă frămînt de dor, de dragul tău ;
dar tu, jignirea mea te rog n-o lua în rău,
tu iartă-ţi ţie însăţi marea mea greşeală.

CA SĂ TRĂIASCĂ-N VECI DIN VEAC ÎN VEAC IUBIREA...

Ca să trăiască-n veci din veac în veac iubirea
pe care altădat' ţi-o dăruia Ronsard
şi cum minunea ta i-a-ncins în suflet jar,
ca libertatea lui să-şi simtă-n el pieirea —

şi ca nepoţii-n veac să afle că amantă
mi-ai fost, intrată-n sînge, caldă dragostea,
cît inima mea alt nimic nu mai dorea —
îţi dau în dar această floare de-amarantă.

Trăieşte-ndelungat în tinereţea-i verde...
Nici tu, mult după moarte, tot nu te vei pierde,
căci vei trăi în cîntec plin de gingăşie,

din grija mea, din tot ce ţi-am făcut eu parte.
O, vei trăi sporind ca Laura-n măreţie[1]
cît vor mai fi pe lume o pană şi o carte...

IUBIRE CE DOMNEŞTI ÎN LUMEA-ACEASTA LARGĂ...

Iubire ce domneşti în lumea-aceasta largă,
Pe-alei vezi frumuseţea rătăcind? E-a mea.
Nu vezi? Sînt ochii ei ca licăriri de stea,
lumini în templu, lămpi de strajă ca să ardă...

Vezi trupul, chipul ei cît poate să cuprindă
ca frumuseţi resfrînte-n zîmbete din zori?
Şi cugetul nu-i vezi, Domn al destinelor,
în care Dumnezeu se uită ca-n oglindă?

Priveşte-i umbletul, cît e de-ngîndurat...
Şi cum te-a-nfrînt cînd ea cu flori
te-a-mpresurat...
Sub pasul ei şi iarba creşte fericită...

Se-aprinde primăvara-ntr-a privirii rază
şi izvorînd lumini din faţa îndrăgită
de-i cerul mohorît el tot se-nseninează...

SĂDESC ÎN CINSTEA TA ACEST POM AL CYBELEI... [1]

Sădesc în cinstea ta acest pom al Cybelei,
un pin pe-a cărui scoarță zilnic să citesc
ce-am scrijilit ca nume-n zgrunții coajei celei
mai vechi și ce-a sporit spunînd cît te iubesc.

Voi, Fauni [2], ce-mi păziți pămîntul strămoșesc
pe Loara de-nvîrtiți o horă-a voastră-n jocuri
răsadu-mi ocrotiți ; cînd mort voi fi, doresc
de-nghеț să mi-l feriți și de-ale verii focuri.

Păstor ce turma-ți duci prin preajmă, fluierînd
din fluierul de pai [3] tu, doina ta cîntînd,
să scrijili, an de an, să vadă orice om

în scoarță doru-mi scris, să-l poată ști și el ;
și udă pinu-apoi cu sînge dintr-un miel
și spune-ți : — „pinu-i sfînt, e al Helenei pom !"

M-AI CUCERIT, MĂ STĂPÎNEȘTI, DE-ACEEA-ȚI DAU...

M-ai cucerit, mă stăpînești, de-aceea-ți dau
o iederă ce-alunecă, se-agață sau
se prinde-n pomi, pe ziduri, cută peste cută,
se-așază, strînge,-mbrățișează și sărută.

Iubito, vreau din iederă să-ți fac cununa,
ca ea aș vrea, ori de e zi, ori noapte-ntr-una
din dragoste ca de-o coloană să mă leg
nod strîns, ca trupul tău frumos să-l prind întreg.

Nu vor veni, sub ramuri, vremuri înțelepte
ca zorii zilei pe-amîndoi să ne deștepte
în ciripiri de pasări sub un cer senin,

întredeschise buze-ntr-un sărut să-ți frîng,
să-ți strig iubirea-mi, să te prind în brațe-n plin,
ca fildeșul și trandafirii tăi să-i strîng ?

BĂTRÎNĂ CÎND VEI FI, ŞEZÎND LA SOBĂ-N CASĂ...[1]

Bătrînă cînd vei fi, şezînd la sobă-n casă,
torcînd la lumînare, firul depănîndu-l,
tu versu-mi vei şopti rostind mirată gîndul:
„Ronsard, cum m-a cîntat pe cînd eram
frumoasă!..."

Şi n-a fi slujnică, ce auzind acestea,
chiar din odihna ei şi tot să nu tresară,
ca numele-mi şoptit să nu mi-l lege iară
de numele tău drag şi veşnic ca povestea...

Eu în pămînt voi fi... Odihna-mi de nălucă
voi cere mirţilor în umbra lor s-o ducă...
La gura sobei stînd bătrînă, ghemuită,

vei regreta iubirea-mi, focul tinereţii...
Trăieşte, să n-ajungi, ca mîine, ofilită!
Culege chiar de azi toţi trandafirii vieţii...[2]

DEȘI-MI DAU OCHII TĂI O GREA ȘI ASPRĂ LUPTĂ...

Deși-mi dau ochii tăi o grea și aspră luptă
din care ies învins și tu învingătoare,
deși de trei ani sînt cruzi paznici, tot mă doare,
cînd frumusețea ta din mine se înfruptă.

Deși mă săgetează Amor și ursuz e,
dulceața suferinței n-am s-o pun pe goană,
ci voi păstra în suflet mîndra ta icoană
pe rană mîna ta și numele-ți pe buze...

Ucide-mă. E-o cinste. Sufăr ; sînt în stare,
dar pierzi, căci pentru mine moartea-i dezlegare :
cinstirea ce-am cîntat-o pentru tine fu.

De mor, eu scap de caznă, liber sînt. Vezi lașa,
mărunta-mi bucurie... Crudă însă, tu
vei fi a numelui tău însăți ucigașa.

ÎN SUFLETUL MEU ZAC
ÎN MALDĂR AMINTIRI...

În sufletul meu zac în maldăr amintiri,
odaia văd și patul drag de altă dată,
în care-n zi de mai iubita-mi sta culcată...
Așa n-am s-o mai văd, vr-odată, nicăiri.

Un somn ușor, ținînd-o fraged aplecată
pe cotul drept, frumoasa gură-i ascundea...
În ochii ei arcașul Àmor adormea,
săgeata lui ținînd-o totuși, încordată.

Și părul ei, atunci, șuviță cu șuviță
bogat se resfira din verdea ei scufiță,
în care parcă numai Grații[1] se-mpleteau

cu văluri de mătase care-o-mpodobeau...
Mi-e amintirea vie-atît de caldă încă,
încît de-ar fi s-o uit aș fi nu om, ci stîncă.

ÎNFIPT ÎN GEMENELE-I FLACĂRI MARI...

Înfipt în gemenele-i flacări mari
ochi din plin Amorul săgetînd [1]
că-n inima mea torța fluturînd
și recea-mi măduvă mi-o-ncinse jar.

Din împletirea-a două cozi îmi dete
tot aurul și florile din ele,
tot părul blond și creț al Doamnei mele,
ca inima să mi-o agăț în plete.

Și-atunci ? — Era arcașul meu prea blînd,
blînd focul lui. Cu aur înnodînd
din fire ochi de plasă — m-am uitat...

Uitarea, însă, nu mi-o cert, mi-i dragă...
Arcașul într-atît m-a fermecat,
că buclele, deși mă ard, — mă leagă.

CÎND OCHII-MI PE FRUMOSU-ŢI CHIP PRIND SĂ SE-APLECE...

Cînd ochii-mi pe frumosu-ţi chip prind să
se-aplece
în ochii tăi văd, nu ştiu, alb sau negru, văd
ceva, ce nu ştiu, e în sînge un prăpăd
şi pînă-n inimă din vînă-n vînă-mi trece.

În ei simt cum se mişcă Amor ; mă ocheşte
şi arcul şi-l sloboade-n mine rînd pe rînd...
Ah, tu, înţelepciune, spune-mi al tău gînd :
— ce poate face-acela ce păcătuieşte ?

Crezi că mai pot să fiu stăpîn pe mine, da ?
cînd tatăl parc-aş vrea şi regele-mi trăda
şi ţara, sora, fraţii, mama ?... într-atît

îmi sînt ieşit din fire dac-am încercat
în lungi sorbiri otrava toată ce-ai vîrît
în ochii tăi frumoşi de care-s fermecat...

DE MII DE ORI
SĂ PORȚI ACELAȘI GÎND...

De mii de ori să porți același gînd,
doi ochi în inima ta să citească,
tu, lacrima să-ți lași să licărească,
în ea amarnice tristeți strîngînd...

Să-ți fie palidă, topită fața,
să nu te mîngîi nici chiar suspinînd,
să mori de groază-n tine închizînd
dorințI — și altul să-ți croiască viața...

Dezamăgit, să te sfîrșești, iubind
pe dușman, — vieții lui să nu-i porți jind
și-n ochi vedeniile să te-ndemne

la vorbă și de vorbă să te temi
și-n deznădejdi nădejdea iar s-o chemi
sînt toate ale morții mele semne...

SFÎNT ÎNGER, CARE RĂNILE ALINI...

Sfînt înger, care rănile alini,
al zeilor, tu, crainic şi tălmaci, —
prin care porţi cobori din cer? Cum faci
din inima-mi să smulgi atîţia spini?

Cînd arde-n mine-n noapte dragostea,
de mine milă ţi-e şi mă-nţelegi
şi-atunci în ochi, în braţe tu mi-o legi
ca idol scump şi drag pe Doamna mea.

Stai, nu fugi în preajma altor paturi,
rămîi aci ca pofta să mi-o saturi
de sînii ei, ce iadul mi-au deschis,

de şoldul ce să-l mîngîi nu cutez...
O, lasă-mă ca cel puţin în vis
o noapte-ntreagă să-i îmbrăţişez...

SUB UNDĂ DE ARGINT ŞI DE CLEŞTAR...

Sub undă de argint şi de cleştar
în luna-April o perlă am zărit.
Lumini avea în ea şi licărit.
De-atunci, minuni mai mari nu mai apar.

Era rotundă şi naivă, albă
şi strălucirea ei părea poveste.
Rămîn cu dorul. Neştiută-mi este
mai mîndră alta de şirag şi salbă.

De mii de ori vrînd braţul să-mi afund
în unde-am rătăcit-o-n fund de prund.
Odată însă, cînd am prins-o-n stînci,

trecu-un arcaş. ¸Făcu din arc o nadă.
Zvîrlindu-mi-o îmi dete-n apă brînci.
Şi-am fost furat, aşa, de dulcea pradă.

CÎND VĂD CUM ÎŢI ZÎMBEŞTI, DE VORBĂ STÎND CU TINE...

Cînd văd cum îţi zîmbeşti, de vorbă stînd cu tine,
cînd parcă eşti cu gîndul dus-aşa departe
şi cînd de mine-atunci o lume te desparte
lăsînd uşor pe umăr capul să se-ncline,

aş vrea să-ţi întrerup visarea încordată
şi să-ţi vorbesc, dar glasul parcă-mi amuţeşte,
nu pot rosti nimica, prins mi-i ca-ntr-un cleşte
de teamă şi sub limbă vorba-mi stă-nnodată.

Orbit sînt dacă ochii lung mi te-au privit
şi sufletul îmi e de raza ta rănit :
înmărmuresc şi parcă sînt ieşit din fire.

Doar faţa-mi tristă şi suspinele să fie
mai grăitoare pentru marea mea iubire,
doar ele-n stare sînt s-aduc-o mărturie...

IUBIREA ESTE VRAJĂ...
PARCĂ-S LUMEA TOATĂ...

Iubirea este vrajă... Parcă-s lumea toată
de-i spun iubitei tot din tot ce pot gîndi ;
iubirea ca-n poveşti mi se-nvîrteşte roată
şi-mi pare anul scurt cît cea mai scurtă zi.

Dar dac-apare-al treilea-atît de stingherit
mă simt şi mut sînt parcă, vorba-mi nu se-nşiră,
se rătăceşte şi în searbăd plescăit,
ca mine-n gură însăşi limba mi se miră.

Dar cînd stau singur cu iubita mea, întreagă
mi-i vorba-atunci şi pot să-i spun cît mi-i de dragă,
Vorbesc şi n-am astîmpăr, limba-i descusută

şi povestesc într-una, nu mai pot să tac ;
aş sta cu draga mea şi ani în şir o sută
şi n-aş vrea să mai plec, mi-ar fi prea scurt şi-un veac.

FRUMOASĂ ŞI UMILĂ, DULCEA MEA MARIE...

Frumoasă şi umilă, dulcea mea Marie,
tu inima mi-o ţii închisă-n ochii tăi
şi viaţa mea o porţi pe dealuri şi prin văi,
de mîna-ţi dulce dusă şi robită ţie.

În clipa-n care parcă zborul pot să-mi iau,
fiindcă tu visării zborul ei i-l dai,
mai tare mi se prinde inima şi mai
robit, în dar vreau totuşi, sufletul să-ţi dau.

Nebun sînt şi atît de mult eu te iubesc,
că mintea mi-am pierdut, în fiecare clipă,
oricui dacă-i vorbesc, eu numele-ţi rostesc...

Eşti tu, în toate-o lume-ntreagă în risipă...
Şi tot ce pot rosti, frumos de e sau rău,
în numele tău spus, gîndit e într-al tău...

CÎND DRAGOSTEA-NTR-ATÎTA-N BUCURIA EI...

Cînd dragostea-ntr-atîta-n bucuria ei
îmi da nădejdi şi astfel mă înflăcărase
încît credeam că clipa rodului sunase,
ah, moartea-mi seceră lăstarul dragostei.

Crezusem să-i înmoi mîndria-ntr-un tîrziu
prin lacrimi, prin tristeţe şi prin suferinţi,
dar dat mi-a fost în loc de bucurii fierbinţi,
nădejdea inimei s-o-nchin într-un sicriu.

Nenorocit sînt. Vie dacă e sau moartă,
n-am linişte. Aceeaşi mi-i plăpînda soartă.
Cu zilele ce trec durerea îmi sporeşte.

Să mor mai bine-ar fi, decît mereu să simt
cum visele mă mint, cum viaţa mea coteşte,
cum moartea dragostea mi-o schimbă-n labirint.

VISAM CĂ-N UMBRA NOPŢII-NTR-UN STRĂFUND AL GLIEI...

Visam că-n umbra nopţii-ntr-un străfund al gliei
s-a fost deschis mormînt şi-ntr-însul moartea sta
lungită, palidă şi-atît mă-nspăimînta
şi scris sta că mormîntul este al Mariei.

De groaza visului strigam în tresărire,
că e şi Amor robul legii omeneşti,
că el domnia-şi pierde-n toate ce-s lumeşti
o moarte de-i aduce vrăjii lui pieire.

Nici nu sfîrşeam, cînd iată-n zori de zi venea
în pragul porţii mele cel ce-mi aducea
îndurerat vestirea-acelei triste morţi.

Fii tare, suflete, durerea să ţi-o porţi.
Aud din ceruri cum ne cheamă, — a strigat :
cu ea pe-aceleaşi drumuri paşii ne-am purtat...

IUBIRE, MINCINOASA ŞCOALĂ-ŢI PĂRĂSESC...

Iubire, mincinoasa şcoală-ţi părăsesc,
căci mi-am pierdut în ea simţ, cuget, judecată,
în ea mi s-au fost dus ani mulţi şi înşelată
mi-a fost şi tinereţea-n jocu-i nebunesc.

Nenorocit e-acel ce-n dragoste se-ncrede,
căci dragostea, copil, e veşnic nestatornic,
noi hrană-i dăm din inimi visul nostru dornic,
abia de l-am aflat şi-n plînsete ne vede.

Cu seva tinereţii, sînge cald, hrănit,
îl roade lenea-adînc, cînd visul l-a vrăjit
şi voluptatea-i este groapă fără fund.

Cassandra şi Maria, sînteţi neînvinse...
Helena-acum mi-i dragă, totuşi sînt cărunt,
dar arde dragostea ca paiele aprinse.

NATURA PE CASSANDRA-A-MPODOBIT-O...

Natura pe Cassandra-a-mpodobit-o
să placă chiar şi celor mai isteţi
şi cu nenumărate frumuseţi
din veacuri adunate-a dăruit-o.

Din tot ce ţine-n cer sub paza cheii
Amorul, — Graţiile au cules
şi-n ochii ei frumoşi doar pe ales
au pus, cu ele să vrăjească zeii.

Din ceruri, cînd nici bine n-a descins,
văzînd-o, sufletul mi-a fost cuprins
nebun de patimă. Iar de-al ei dor

mi-am scurs în vine-otrava dragostei.
De-atunci, icoană mi-i doar chipul ei.
Zîmbindu-i printre lacrimi, o ador.

IUBITA MEA CÎND PLÎNGE, NU-I...

Iubita mea cînd plînge, nu-i
chip Cupidon să nu se scalde-n plîns,
în plînsul ei, pe care şi l-a strîns
sorbind şi lacrima din ochii lui.

Sînt picuri de cleştar, nu se răsfaţă
vro ploaie-n sînul pentru care mor.
Şi mor în culmile plăcerilor,
căci moartea-aceasta-i cea mai dulce viaţă.

Frumoasă lacrim-argintiu cristal!
Rotundă, limpede, bănuţ eşti al
iubirii, care sfîrcul ţi-l dezmiardă...

De ce să nu te pot sorbi nebun?
Cleştarul rece-ar fi să ţi-l răpun
ca inima să-mi sting, să nu mai ardă.

DE UNDE-A LUAT ACEASTĂ MĂREȚIE...

De-unde-a luat această măreție
Amorul, — chipul tău să ți-l cinstească ?
Din care vînă-i aurul, ca ție
păr blond, bogat ca aurul, să-ți crească ?

Din ce grădini sînt trandafirul, crinul,
ce i-au dat chipului culoarea-aceasta ?
Din ce pădure de mărgean e-ales carminul
să-nsemne culmilor de fildeș creasta ?

Și ochii-ți, ce lumină i-a umplut,
din care stele pulbere-a căzut,
să poți fi ne-ntrecută-n frumusețe ?

Iubirea, cerul te-ndrăgesc din plin...
Mi-ești idol... Te ador și mă închin
icoanei minunatei tale fețe...

O, DACĂ ÎNȚELEGEREA NI-I DATĂ...

O, dacă înțelegerea ni-i dată
de-abia cînd ochii noștri pot să vadă
și dacă ochii mei nu pot să creadă,
decît minunea cînd fățiș s-arată,

atunci, de ce nu mi-a dat creatorul
ochi mari, atît de mari, cît să cuprindă
resfrîntă, limpede ca-ntr-o oglindă
minciuna vieții, care-mi umple dorul?

Desigur, cerul — și cu' grijă mare —
creînd-o el, să aibă-a fost în stare
de sfînta frumusețe și ideea.

Atunci gelos — știind s-o prețuiască, —
el m-a orbit zvîrlind în lumi scînteia,
ca-n licăriri el singur s-o privească.

IUBITA MEA, MI-AI SPUS CÎND DESCHIDEAI FEREASTRA...

Iubita mea, mi-ai spus cînd deschideai fereastra,
privind înspre Montmartre [1] pajiști depărtate,
că viața dusă singur în singurătate
mai bine-ar fi decît la Curte-n lumea-aceasta.

Spuneai : — „Voi fi în cuget domn pe-a mea simțire
și zilele-mi vor trece-n post și rugăciuni
și dragostea-nfruntînd voi stinge-ai ei tăciuni ;
nu, sîngele meu nu-i voi dărui-n neștire."

Eu ți-am răspuns : — „Cuminte, vezi, nu e de loc
să crezi că sub cenușe focul n-ar fi foc.
Trec flacările lui prin zid de mînăstiri.

Oriunde, — și-n deșert, simți focu-unei iubiri.
E tare zeul ei și nici nu-și are rostul
să-ncerci să ți-o înfrîngi cu ruga și cu postul."

SĂRUTĂ-MĂ, IUBITO, STRÎNGE-MĂ, — SĂ FIE...

Sărută-mă, iubito, strînge-mă, — să fie
suflarea mea şi-a ta văpaie de viaţă
şi dă-mi săruturi mii şi mii pe ochi, pe faţă :
iubirea n-are legi, să numere nu ştie.

Sărută-mă... şi iar... De ce, o, dulce gură,
să te fereşti ? Cîndva tot vei avea paloarea,
ce Pluton [1] ţi-o va da, cînd dîndu-ţi sărutarea,
culoarea şi-o va pierde frageda-ţi făptură.

Trăind, striveşte-mi gura-ntr-un sărut de vise
şi murmură-n sărutul gurii-ntredeschise
frînturi de vorbe mii şi mori la pieptul meu,

s-adorm la sînul tău, trezirea să ne fie
vrăjită într-o zi cum mi-am dorit mereu :
chiar scurtă mai de preţ ca oarba veşnicie.

BĂTRÎNII ÎNŢELEPŢI SPUNEAU SĂ NU TE MIRI...

Bătrînii înţelepţi spuneau să nu te miri, —
sub zidul Troiei [1] cînd Helena [2]-ncet trecea, —
că frumuseţea ei aprinde dragostea
şi că nu-i vrednic nimeni de-ale ei priviri.

Să fie soţului redată, dus-acasă,
lui Marte [3] supărarea să i-o-ndepărteze,
să nu mai curgă sînge nici pe metereze,
să nu mai simtă nimeni grija că-l apasă.

Bătrînilor, păcat că sfatu-aşa v-a fost,
că i-aţi oprit pe tineri fără nici un rost.
Şi tineri şi bătrîni, cu toţii dinainte

în joc puteaţi să puneţi trup şi metereze.
Deştept fu Menelau şi Pàris mai cuminte —
ca cel dintîi s-o ceară, cellalt s-o păstreze.

EŞTI DULCE, FRUMUSEŢE, REGII POŢI ÎNFRÎNGE...

Eşti dulce, frumuseţe, regii poţi înfrînge...
În raza ochilor tăi inima mi-ai frînt,
în schimb, dă-mi-o pe-a ta în piept să mi-o
împlînt,
căci fără inimă nu pot trăi, nici plînge.

Cînd mort, al tău, şi fără inimă voi fi,
mai mult decît gîndeşti, al tău va fi regretul :
vei pierde un prietin, vei simţi cu-ncetul
că-n cinstea ta am vrut şi inima-mi jertfi.

Din moartea-mi vom alege, Doamnă, fiecare
ceva : eu mîngîierea, tu o remuşcare,
dar poate-ţi va plăcea de-mi va fi dat, murind,

pe lespede s-asculţi, cîndva, că se citeşte :
Aici acel ce fără inimă trăind,
fu fără inimă ucis — şi odihneşte.

DIN ZIUA-N CARE UCIGAŞA TA...

Din ziua-n care ucigaşa ta
privire ca-ntr-o stîncă îmi săpa
în cuget numele tău şi-ţi ardea
ca fulgere izbînda-n ochi, — a mea

sărmană inimă lovită vrînd
să-ţi ocolească noi izbînzi, plîngînd
porni, în caldul ivoriu de undă
al şoldurilor tale să se-ascundă.

De-atunci, de rana mea nepăsătoare,
ea zburdă într-a undelor vîltoare
şi-apoi se zvîntă-n raza torţei tale.

Sub meterezul ochilor tăi sînt
rămas de unul singur, plin de jale,
ca un strigoi scăpat dintr-un mormînt.

SCAIEȚI PUFOȘI ȘI TU, DIN TUFE, VÎSC CLEIOS...

Scaieți pufoși și tu, din tufe, vîsc cleios —
un zîmbet în deșert și oaspete de crîng —
din peșteri iederă, covor verzui, umbros
și tu, izvor, priviți-mi ochii mei cum plîng...

Voi, porumbei uniți într-un prelung sărut
și turturea plîngîndu-ți văduvia-ncet,
privighetori cîntînd un cîntec ne-ntrecut, —
cîntați-mi zi și noapte-al dragostei verset...

Voi, rîndunici streine roșu gulerate,
de-mi veți găsi în cale nimfa, pe-nserate,
buchet de primăvară-n pajiști culegînd,

să-i spuneți cît de mult de dînsa mi-a fost dor,
că așteptarea lungă nemaiîndurînd,
decît să mă topesc mai bine-am vrut să mor...

ÎN VERDEA TINEREȚE ANUL SE-NNOIA...

În verdea tinereţe anul se-nnoia,
cînd te-ndrăgeam Sinop, atunci, în luna-April
cînd chipul tău avea mireasmă de copil,
cînd şaisprezece ani doar vîrsta ta era.

În mers şi-n vorba ta păstrai copilăria...
Ţi-erau frumoase gura, har dumnezeesc,
şi mîna, fruntea ta... Simţeam că împietresc
cînd ochii-ţi parcă-ntr-înşii resfrîngeau vecia.

Văzu atunci iubirea-mi frumuseţi de vis
atîtea-ncît pe toate-n inimă le-a-nscris.
Dar dacă frumuseţea, azi atît de mare,

nu-i totuşi cea de-atunci aşa cum te-am plăcut,
privirea-mi nu te pierde : ochii de-ncîntare
sclipesc la amintirea celor ce-au văzut.

VREAU ÎN TREI ZILE SĂ CITESC ILIADA TOATĂ...

Vreau în trei zile să citesc Iliada toată.
Pui ivărul la uşă, Corydon. S-o-ncui,
să nu mă tulbure nimic. Vezi să nu poată
mînia-mi să-ţi arate că uşoară nu-i.

Să intre jupîneasa doar, să-mi facă patul.
Nu vreau prietinul să-mi văd. Şi nici pe tine.
Vreau singur şi trei zile-ntregi să-mi duc veleatul,
să pot apoi în chefuri săptămîna ţine.

Dar, dacă... cineva... de la Cassandra vine,
vezi să n-aştepte... tu deschide uşa bine
şi vii de-ndată în odaie, să mă-mbraci:

vreau să mă-nfăţişez frumos; dar numai lui...
Din cer de-ar coborî şi Domnul, — mii de draci! —
pe nimeni nu mai laşi să intre... iar încui!

CU CÎT S-A STINGE HORA STELELOR...

Cu cît s-a stinge hora stelelor
mai iute și cu cît pămînt și ape
și suflul marelui Tot în vîrtoape
va-nsufleți un joc al ielelor,

sau cerurile-n ape se vor pierde,
sau lumea-n neguri va fi fost pierită, —
eu blondă tot nu mi-oi lua iubită,
domniță n-oi iubi cu ochiul verde,

căci ochii-nfrînți mi-au fost de ochi căprui,
cum n-a fost dat în lume nimănui
și niciodat' să-i simtă-nvingători...

De-a fi să mor, în moarte tot pe ei
îi voi aprinde-acolo, lucitori,
frumoșii ochi, pe cerul inimei...

DE STRÎNG MII DE GAROAFE, MII DE CRINI...

De strîng mii de garoafe, mii de crini
în braţe, — vrăjile lor ocrotind, —
cum drăgăstos cîrceii viţei prind
în laţuri strînse crengile-n grădini,

de zburdă numai bucuria-n mine,
de-mi piere de pe faţă grija sumbră
şi drag mi-e nu de zi, ci mi-e de umbră, —
visare sfîntă, toate, toate-s de la tine...

M-aş pierde urmărindu-i faldul rochii,
dar parcă zboară înşelîndu-mi ochii...
Visare, bucuria mi-o înşeli

şi fugi, cînd ştii că inima te cheamă...
Eşti fulger parcă-n prag de îndoieli
sau nor, pe care vîntul îl destramă...

CÎND LUNG ÎȚI SORB SCÎNTEIA DRAGOSTEI CE-O SCAPERI...

Cînd lung îți sorb scînteia dragostei ce-o scaperi
din ochii tăi frumoși, eu parcă sînt orbit,
la minte tulburat și cugetul smintit
și trupu-ntreg mi-i bețat... oh, cum să te mai
aperi?

Și mă frămînt în suflet... Fruntea îmi asudă
și mi-o îngheață teama... Simțurile-mi toate
se pierd, dar bucuria ta cumplit socoate
prin moartea mea să capeți faima că ești crudă.

Ca fulgerul ți-i raza sfredel din privit
și mi se-nfige-n suflet; vîrf e de cuțit
și inima-mi însîngeri... Nu pot nici să gem,

nici să mă ierți să-ți cer de răul ce mi-l faci.
Cruzimea ta îmi stinge glasul — și cînd taci,
o vorbă nu-ndrăznesc: — de ochii tăi mă tem.

MI-E DE MARIA DRAG
ŞI TOT NU MI-E DESTUL...

Mi-e de Maria drag şi tot nu mi-e destul
şi Ana-n laţ mă ţine, — dragi mi-s amîndouă —
şi le iubesc pe rînd cum altădat' tot două
— pe Nemesis şi Delia — le-ndrăgea Tibul [1].

Vor spune drepţii, poate, că-i o nebunie
de două sau trei ori ca să iubeşti pe zi...
Desigur, cere timp să poţi frumos iubi,
chiar mulţumită, una, greu e ca să fie.

Dar vezi, Choiseu [2], eu sînt un mare-ndrăgostit,
eu bunurile-acestea nù sînt prea pripit
să le posed cum vrea amantul şi stăpînul.

Şi vezi, eu numai mîna le-o sărut, stingher...
şi ochii, fruntea, gîtul, buzele şi sînul...
Choiseu, acestea doar... Nimica alt nu cer!

CU CÎT MÎNDRIA E MAI REA CA UMILINȚA...

Cu cît mîndria e mai rea ca umilința
și e sulemeneala veșnic neplăcută,
iar haina cu firet de aur de-i cusută,
frumoasă nu e cum e simplă cuviința...

Cu cît e tinerețea lesne încrezută
și-n floarea ei o fată e nevinovată,
cum nu e doamna care-n prunci e prea bogată, —
cu-atît mai dragă mi-i iubita neștiută...

Iubesc bobocul roșu-ntredeschis în zori
nu înclinarea-n seară-a palidelor flori...
Un trup primăveratic drag mi-i plin de viață

și-o gură dragă mi-i naivă-n sărutat,
cînd încă ea n-a fost mînjită de-o mustață
cu peri cărunți, țepoși, de soț sau alt bărbat.

LICOARE-A DRAGOSTEI ŞI-A SFINTEI BUCURII...

Licoare-a dragostei şi-a sfintei bucurii
e-odaia-n care două torţe minunate
în ochii tăi se-aprind şi ard învolburate,
cînd după drumuri lungi sînt iarăşi printre vii...

Nemernicia mării uit cum iert şi valul
şi vîntul şi cum uit vîltoarea-atîtor rele,
acum, cînd după multe suferinţe grele
mă poartă-o mînă dulce şi-mi arată malul.

Adio, frămîntare — adio, vijelie
de valuri, voi, străbunii gîngaşului zeu,
ce şi-a înfipt adînc săgeata-n trupul meu.

Dar dacă-am ancorat în port, atunci să-mi fie
udata rămăşiţă zeului marin
zvîrlită peste bord, ca să mi-o-nece-n plin.

ZADARNICĂ-I, PASQUIER, VERDEAŢA-ACEASTA TOATĂ...

Zadarnică-i, Pasquier[1], verdeaţa-aceasta toată
ce rîde-n cîmp. Zadarnic pasările-ascult
sau murmurul de ape, vîntul în tumult
primăveratic dîndu-mi sufletului roată,

de nu mă cruţă ea, ci-mi sfredeleşte rana
fugind de mine, dîndu-mi lacrimile rele
şi ascunzîndu-mi raza gemenelor stele, —
frumoşii ochi din care inima-mi ia hrana...

Mai bine iarnă-ar fi, o iarnă pe vecie,
căci dragostea în iarnă nu-i dat să te-mbie
ca primăvara-n care bolţile se-aprind.

Eu în aprilie, cînd toate-şi schimbă faţa,
plin de nădejdi nu pot pe-aceea s-o cuprind
ce-mi ţine-n ochii ei şi moartea şi viaţa...

DUREREA MEA ÎN LUME VREAU SĂ ZBURDE...

Durerea mea în lume vreau să zburde
ca vîjiitul zborului săgeții:
la glasul de sirenă-a frumuseții
urechile vreau să-mi rămînă surde...

Fîntînă-aș vrea să fie ochii mei,
foc inima aș vrea și capul stîncă,
piciorul trunchi, să nu apropiu încă
minunea-i mîndră-n omenescul ei.

Să-mi fie gîndul pasăre aș vrea,
zefir suspinul, și durerea mea
s-alerge-n lumi să-și caute-alinarea...

Pe țărmul Loarei palida-mi culoare
cu numele meu să se schimbe-n floare,
să ia dureril mele-nfățișarea...,

DOI OCHI CĂPRUI SÎNT TORȚA VIEȚII MELE...

Doi ochi căprui sînt torța vieții mele,
își ard luminile în ochii mei
și vlaga tînără îmi sting în ei,
căci sînt ca blestemul de lanțuri grele.

Și i-au fost minții mele greu prăpăd,
căci flacăra dintr-înșii m-a orbit
și cu credință-atîta i-am iubit,
că n-am mai vrut de-atunci alți ochi să văd.

În mine-alt pinten ei nu mai înfig
și gînduri altele nu mă mai frig
și idol altu-n inima mea n-am

și mîna nu mi-i altui nume roabă
să-l scrie-așa precum pe-al tău ți l-am
cîntat, fiindcă tu i-ai fost podoabă.

VEDEA-VOI ZIUA CARE-MI VA ADUCE...

Vedea-voi ziua care-mi va aduce
ori pace-ori liniște, ori moarte-ori viață,
să taie colții grijei, altă față
să capăt, suferinței să-i pun cruce?

Să nu văd cum din fund de ape iese
naiada mea ca să-mi arate portul?
Pe bord să n-am nici ca Ulise[1] tortul
din pînza ce se țese și destese?

Să nu văd decît ochii, aștri gemeni,
pe care-n apa gîndului mi-i semeni
ca semne luminoase năvii mele?

Și vînturile nu s-or învoi
s-aducă nava cu parîme grele
la matca dragei mele, într-o zi?

DIN CARE PLANTE, FLORI SAU RĂDĂCINI...

Din care plante, flori sau rădăcini,
cu ce uleiuri sau cu ce licoare
voi unge rana inimii ce doare
că trupul tot mi-i parcă-mpuns de spini?

Nici farmec, cremene sau doctorie,
nici o plămadă, nici un suc nu-mi vor
da vlaga, să mă-mpiedice să mor;
simt cum mă prinde somn de veşnicie...

Tu, ce ştiinţa ierburilor ai
şi inima-ncrestat mi-o tai,
tu vindecă-mă de mîndreţea-ţi mare,

ia-mi grija ochilor tăi dulci şi iată,
din milă, ţine-l pe amantul, care
de dragoste şi viaţă se îmbată.

DIN NOPŢILE IUBIRII NICI O LUPTĂ...

Din nopţile iubirii nici o luptă,
nici farmecul iubirii, nici acele
plăceri din care-amanţii se înfruptă
nu preţuiesc cît lacrimile mele.

Voi, fericite lacrimi, doar în voi
odihna mi-o găsesc din frămîntare,
prin voi, cînd eu sub suferinţi mă-ndoi,
alean durerii aflu şi iertare.

Oh, fericită fie-mi frămîntarea
sub jugul căreia-mi găsesc suflarea
şi fericit şi gîndul dragostei,

ce mi-aminteşte, blînd, duioasa-i faţă...
Mai fericită torţa-n ochii ei
ce-mi frige inima cu foc ce-ngheaţă...

MĂ MINT EU ÎNSUMI, OCHII MI-I ÎNȘEL...

«Mă mint eu însumi, ochii mi-i înșel
un chip zadarnic îndrăgind, o ceață...
Ah, soartă crudă, mîndră și glumeață...
Amară clipă plină de-ndoieli!

Și de mi-a fost oglindă o fîntînă,
de mine-ndrăgostit, chip nestatornic
și oglindit mereu în apă, dornic —
să mor cu dînsul mînă-n mînă?

Zădarnicul meu chip să-l las
să mă topească pas cu pas
ca picurii de ceară-n soare?»

Așa Narcis, îndrăgostit, plîngea
simțind pe țărmul umed cum năștea
din sîngele lui o frumoasă floare.

E OMU-NTR-ADEVĂR DE PLUMB SAU LEMN...

E omu-ntr-adevăr de plumb sau lemn
văzînd minunea ei de nu tresare
şi nici la glasul ei ce e-ncîntare
de n-are vro mirare, vrun îndemn.

Sau cînd în zi senină, visătoare
prin pajişti vede mîna-i culegînd
flori proaspete-n mănunchiuri aşezînd,
(căzut şi el pe gînduri) în plin soare,

sau vara, cînd şi cîntecul se stinge
pe înserate-n prag şi cînd atinge
în depănare firul de mătasă,

ori îi aleargă mîna pe chitară
şi ochii-n zare ca pieriţi şi-i lasă
de prinde inimile ca-ntr-o gheară.

VREAU, AMINTINDU-MI DE PRIETINA MEA DRAGĂ...

Vreau, amintindu-mi de prietina mea dragă,
să beau pe seară-acum, de-aceea Corydon,
să rîdem, să petrecem noapte fără somn, —
paharele le umple, toarnă cana-ntreagă.

De se numeşte ea Cassandra sau Maria,
de nouă ori voi bea, căci literele-s nouă
în numele ei... Tu, cu mîinile-amîndouă
pentru Madelon, Belleau [1], să bei de ai tăria.

S-aduci şi florile cînd pui pe masă vinul,
garoafe, iasomii — şi nu uita nici crinul,
nici trandafirii, fă-mi din toate o cunună

şi pune-mi-o pe frunte. Moartea s-o minţim,
căci, poate, n-om bea mîine iară împreună
şi s-aşteptăm un mîine nu ne prea grăbim.

CUM AI BĂUT UN STROP DE ROUĂ DIN TUFIȘ...

Cum ai băut un strop de rouă din tufiș,
de-i zi sau noapte baţi din aripă şi cînţi
şi-n inimi cîntecul ca vrajă ţi-l împlînţi
de parcă trilu-l prinzi de-un murmur de frunziș.

Şi eu ca tine... ştii... aș vrea să cînt în crîng,
dar de suspine glasul mi-i întretăiat,
căci sufletul mereu în lacrimi mi-i scăldat
şi hohotul meu nù e cîntec dacă pling.

De vrei să cînţi, tu plîngi cel mult trei luni pe an;
eu, dăruit iubirii-aprinse-n mine-n van
îmi plîng mîhnirea-ntr-una-n fiecare ceas...

Privighetoare, cîntă-aşa cum pot să plîng, —
de ştii ce-i dragostea, — şi dă iubirii glas,
sau singur lasă-mă să plîng doar eu în crîng...

CA OCHII SĂ-ŢI IUBESC LA NEBUNIE...

Ca ochii să-ţi iubesc la nebunie,
dar să nu fur scînteia lor divină,
să fiu bătut în cuie, fără vină,
de stînca-asprimei tale-a fost să fie.

În loc de-un vultur, dragostea mă roade,
se-nfige-n mine ca un plisc de pradă
şi-n piept îmi stă de parcă i-ar fi nadă
şi doru-mi scormone cu noi iscoade.

Eu toate relele aş îndura
chiar răstignit cum sînt de-asprimea ta
şi mi-ar fi dulce răul cel mai crud

de mi-ar fi totuşi dat să sper că, poate,
venind uşor, eu paşii să-ţi aud,
cînd iertătoare, cuiele mi-ai scoate.

VRU SOARTA-N INIMA MEA SĂ RĂMÎNĂ...

Vru soarta-n inima mea să rămînă
și ochii, părul tău și a ta mînă...
Atît m-au ars, m-a strîns și m-a legat
că ars, strîns și legat să mor mi-i dat...

Și focul, strîngerea și nada sînt
arzînd, strîngînd iubirii, — legămînt
jos, la piciorul mîndrei mele, — doborîtă...
De mor așa viața nu-i urîtă.

Ochi, mînă și voi plete despletite
ce inima mi-o frîngeți, ce cumplit e
cotitul vostru drum de labirint...

De-aș fi Ovid [1] cu vocea lui mieroasă,
ochi, stele-ați fi-ntre stelele ce mint;
crin, mîna — părul, nadă de mătasă.

CU OCHII TĂI FRUMOȘI ȘI-N CIUDA MEA...

Cu ochii tăi frumoși și-n ciuda mea
tu inima mi-o îmblînzești, dar cînd
iubirea ți-o mărturisesc, rîzînd
te-nveselești că poți să rizi de ea.

Și cum, iubindu-te, nu pot avea
nimica alt, tu lasă-mă oftînd,
în ochiul tău frumos — cînd crud, cînd blînd —
să-mi pierd, fără batjocuri, dragostea.

Vezi tu, durerea mea batjocorind-o
și prin disprețuirea ta-nmulțind-o
și tu pe adoratul tău urîndu-l,

deși ți-e hrană lacrima-i bogată —
tu nu simți, crudo, nu te bate gîndul
că, parcă-n sînge mîna ți-e scăldată?

DEŞI ÎN GRAŢII-NTRECI PE CELE DIN HOTAR...

Deşi în graţii-ntreci pe cele din hotar
şi-n bogăţii la fel, de orişiunde-ar fi,
de eşti domniţă chiar şi tot n-ar trebui
să te căieşti de-a fi iubit pe-al tău Ronsard.

El poate, Doamna mea, prin minunata-i artă,
de ani să te dezlege, zînă să devii,
căci ce făgăduieşte trece-n veşnicii
şi cerul i-a-ndrăgit nemuritoarea-i soartă.

Îmi vei răspunde că... e surd... nevoie mare
şi nu-i plăcut să strigi în dragoste prea tare.
E-adevărat ce spui, dar ai s-ascunzi, ştiu bine,

că el, pentru auz, se-apropie de tine,
că gura-ntr-un sărut ţi-o soarbe, să nu scape
o vorbă din ce-i spui, cu cît e mai aproape.

TU, OCHI, ICOANĂ EŞTI ÎN OCHII MEI...

Tu, ochi, icoană eşti în ochii mei
şi soare eşti, zeu al luminii mele
şi zîmbet eşti în ceasurile grele
şi forme veşnic noi dai dragostei.

În lacrimă de-argint mi te resfiri,
cînd tristă simţi suspinul cum mă prinde...
Eşti mîna care inima-mi cuprinde
prin crinii tăi, prin fildeş, trandafiri...

Sînt într-atît al tău şi dragostea
atît de mîndră mi te-arată ea,
încît nici timp, nici moarte n-or putea

să şteargă toate ca să nu-mi rămînă
întipărite-n veci în mintea mea
un zîmbet, ochii, lacrima, o mînă...

FIINDCĂ DRAGĂ-MI EȘTI, PREA DRAGĂ — ȘI O ȘTII —...

Fiindcă dragă-mi eşti, prea dragă, — şi o ştii —,
de mii de ori mai dragă chiar decît viaţa
şi ochii-mi, inima şi gura mea şi faţa, —
fugi ca de mort, nu vrei prietină să-mi fii...

De m-aş preface că de tine nici nu-mi pasă,
eu drag ţi-aş fi atunci, mai drag decît viaţa,
de mii de ori mai drag ca gura ta, ca faţa,
ca inima şi ochii-ţi ape de mătasă.

E legea dragostei : — de ce iubeşti, să fii
tot mai urît, — o ştiu prin mine însumi— : ştii
cum mă goneşti din lumea graţiilor tale,

cînd totuşi te iubesc şi-atît de scumpă-mi eşti...
De-aş şti că pot să-mi vindec răul, fără jale,
eu te-aş urî ca astfel tu să mă iubeşti.

IUBITA MEA FRUMOASĂ, IA PRIVIGHETOAREA...

Iubita mea frumoasă, ia privighetoarea
aceasta-n colivie — prinsa mea-i, așa
cum viața mi se zbate grea în umbra ta,
cum eu sînt prinsul tău și tu mi-ești închisoarea.

Privighetoare, du-te — cîntă-i întristarea
și suferința mea, — înduplec-o să vrea
să-mi dea alean, să-mi ierte toată truda grea
și-ntoarce-te, chiar dacă nu mi-a dat iertarea.

Nu, nu — să nu mai vii, nu... ce-ai să faci la mine ?
Vei suferi, căci nù e nimeni să te-aline.
Un rob cu altul nù se poate ajuta.

Eu nu-ți rîvnesc nici glasul — nici cîntarea ta ;
dar mă urăsc, — îmi plîng viața-n închisoare
ce mult tînjește și — cum totuși, — tot nu moare.

SUSPINE, CÎT DE BUNI PRIETINI SÎNTEȚI VOI...

Suspine, cît de buni prietini sînteți voi,
suspine dulci, căci prețul vostru mi-este drag:
îmi arde inima, în flacări e-al ei prag
și totuși, focul nù mă dă un pas-napoi.

Totuna, inimă, mi-i dacă plîngi sau taci,
sau frig, sau cald de-ți este, toate-mi sînt de preț.
Sînt fericit iubind în loc înalt, semeț,
deși destinul mi-i să stau printre săraci...

Săraci? — Nu, ci în rîndul celor fericiți
pot fi doar cei ce sînt atît de-ndrăgostiți,
că-n suferinți trăiesc plăcerea prețuind.

N-aș vrea — chiar de-aș primi tot aurul drept
preț —
să nu fi suferit ce-am suferit iubind,
cînd prețul dragostei e-o mie de trișteți...

ACUM, CÎND VINE IARNA-N VAL, VIJELIOASA...

Acum cînd vine iarna-n val, vijelioasa
și umflă apele, cînd vîntul șuierînd
se sparge-n rîpe, cînd în zgomot alergînd
îndoaie crestele pădurilor vîntoasa, —

cu sloi pe-arîpi aș vrea pe Amor înghețat
să-l văd cu tolba-n țurțuri, torța, — băț de gheață,
cu care nu odat' m-a fript pe ochi, pe față
și mi-a scurs sîngele din vine-nfierbîntat.

E iarna ca un văl de aer gros, cețos,
cînd soarele pierdut nu-i cald, nici luminos...
Atunci m-aprind la raza dintr-o altă față

și care visele-ntr-atît mi le hrănește,
încît în mine-n sînge parcă se topește
o iarnă-ntreagă de troiene și de gheață.

CU TRUP ZDROBIT ŞI CUGET MORT PĂREA...

Cu trup zdrobit şi cuget mort părea
făptura mea inertă c-o tîrăsc
şi nu ştiam că Muza de-o urăsc
pierd bucuria şi cinstirea mea.

Dar cînd de tine m-am îndrăgostit,
atît mi-a stat de veghe ochiul tău,
că binele mi l-am ales de rău
şi căile ştiinţei le-am găsit.

Da, ochiul tău mi-a spus ce-i dragostea...
El, tinereţii mele, ca o stea
i-a licărit ispită-n raze vii.

Prin el şi inima în fîlfîiri
porni spre culmile-nţelegerii —
spre pajiştea frumoaselor gîndiri...

DEŞI ÎN INIMĂ VREI SĂ-MI APRINZI...

Deşi în inimă vrei să-mi aprinzi
(o inimă ce ţii în stăpînire)
dintre iubiri zănatică iubire,
în flacări trupul tot să mi-l cuprinzi, —

îmi va fi răul —, altora amar, —
blînd căci de viaţă mi-i urît
şi preţ pe ea nu pot să pun decît
atît, cît ţii să mi-o primeşti în dar.

Dar dacă victima ta sînt sortit,
decît un suflet trist şi necăjit,
primeşte-mi pe altarul tău credinţa...

Ah, vei vedea atunci că-i mai de preţ
decît şi sacrificiu-n suferinţa
de moarte-n faţa unei frumuseţi.

COPILĂ ; CINCISPREZECE ANI ; FECIOARĂ...

Copilă ; cincisprezece ani ; fecioară.
O frunte palidă, o frumusețe
cu păr bogat de aur, plete crețe ;
un rîs de parcă stelele coboară.

Cuminte și pe visul ei stăpînă,
un gît alb ca zăpada ; piept ca lapte ;
sîni fragezi, parcă două fructe coapte,
ființă omenească — totuși, zînă.

Un ochi, — să poată face zi din noapte,
o mînă, — dulce să dezmierde-n șoapte,
să-ți prindă viața-n degetele-n freamăt...

Și cînt și sufletul mi-e împărțit
în lumi de zîmbet și în lumi de geamăt...
De lumea vrăjilor ei sînt vrăjit.

DOI OCHI CA DOUĂ TORŢE, OCHII EI...

Doi ochi ca două torţe, ochii ei
s-au dus şi-n alte părţi să lumineze
ca nicăiri să nu se înnopteze,
să nască-n inimi ploaie de scîntei...

De ce n-am aripi albe ca de nea,
de ce să nu pornesc în cer, — din vrajă
cu zeul Amor, stîndu-mi el de strajă, —
să fiu o lebădă, să zbor spre ea...

Cu raza ochilor m-ar săgeta
şi penele în sînge mi-ar muia.
Dovadă-ar fi de suferinţa mea

aceast-arzîndă săgetare-adîncă.
Şi sigur inima-i s-ar întrista
suspinul meu putînd clinti şi-o stîncă.

MÎNAT DE FURIE, VÎNEZ SMINTIT...

Mînat de furie, vînez smintit
sălbatica mea zînă, cînd pe munte,
cînd în şuvoiul undelor cărunte,
cînd prin păduri de tinereţe-n amurgit.

Drept arc îmi port nenorocirea grea,
iar îndrăznelile îmi sînt copoi,
de-aceea lor, fiindcă sînt de soi
le trec şi grija şi turbarea mea.

Dar cînd văd zîna cum este vînată
şi cum din ce în ce-i mai depărtată,
rînjind se zvîrlă-n foamea lor nebună

pe mine, colţii toţi vrînd să şi-i poarte
deodat', căci sînt bucata cea mai bună...
şi mă tîrăsc, haînii, înspre moarte.

SÎNT AMĂRÎT, NU ŞTIE NIMENEA...

Sînt amărît, nu ştie nimenea
ce foc îşi mistuie în mine para.
Pe-ascuns îmi fură inima, tîlhara
iubire — şi-ndărăt n-o pot avea.

Nu trebuia, nechibzuit, tăria
s-o las duşmanului, ci trebuia
întîi — şi stăpînit de mîna mea,
de cuget să-şi asculte datoria.

E prea tîrziu acum. A luat avînt
şi piedică să-i pun nu am cuvînt.
Stăpîn e ; liber frîul lui şi-l lasă...

Şi singur viaţa nu mi-o pot purta.
Îmi văd greşeala. Totuşi, ştii, nu-mi pasă,
căci dulce e să mor de mîna ta...

ALTE POEME

(fragmente)

NE TRECE TIMPUL, DOAMNĂ, — ŞI TRECÎND...

Ne trece timpul, Doamnă, — şi trecînd
îmi stinge dragostele, rind pe rind...

Cind mi-amintesc de bucurii trecute,
pe care le-am trăit un an întreg,
mirat mi-i sufletul, dar strins mă leg
de amintirea lor şi pe nevrute,
înfiorat pling clipele pierdute...
Cind primăvara-n iarba ei şi-n flori
se înnoia frumoasă în culori,
ca smalţul penelor de papagal,
în roş, albastru, galben, verde-pal, —
din zori şi mai-nainte ca albina
să fi brăzdat în lung şi-n lat grădina
şi să fi prins nectar de flori de plai,
la sinul tău tu harnic adunai, —
părind o floare ce-ntre flori se pierde,
culori în maldăr, roş de singe, verde

sau alb, albastru, aur-ruginiu,
roș de garoafă, galben grijuliu
stropit pe părăluțele pe gînduri
și toate prinse-n cerc în rînduri, rînduri,
mănunchi, — de flori ce-n amintiri rămîn, —
pe care-l ascundeai o clipă-n sîn
și-apoi, atît de dulce, la plecare
mi-l dai cu limpedea ta sărutare,
încît o zi întreagă îmi păstra
mireasma lui și amintirea ta...
Cînd de la cîmp veneam din nou acasă
simțeam îmbrățișarea-ți cum m-apasă,
cum brațul tău suav din faldul rochii
mă cuprindea și-apoi cum gura, ochii
îmi sărutai, cum de săruturi grele-mi
frămîntai cutele cămășii mele,
mușcîndu-mă de fiecare cută,
rîzînd, simțind cum ochii-mi te sărută
și-n glumă, părul tîmplei, fără preget
mi-l răsuceai în bucle mici pe deget
sau mi-l făceai și coadă din trei fire,
mă mîngîiai și parcă în neștire
muream de bucurie și plăceri
și mintea mi-o pierdeam sub mîngîieri.
Dar toate cîte amintire-mi sînt
s-au dus, s-au dus ca spulberul de vînt
și dragostea ce ne-a fost jar, atunci,

s-a stins și s-a lăsat ca ceața-n lunci.
Vru, poate, cerul să se-ntîmple-așa...
a mea a fost greșeala, sau a ta,
sau dată fiecăruia o soartă
ne-a fost de robi pribegi din poartă-n poartă,
ca prada altor dragoste să fim.
Destin trufaș! Ne-a fost dat să jertfim
întîia dragoste — fără gîndire —
pe alte-aprinse ruguri de iubire...
Am vrut o re-nnoire-a noastră, dornici
și-am fost iubirii noastre nestatornici,
ne-au prins pe amîndoi porniri deșarte
și visul ne-am sădit într-altă parte...

Prea obosiți am fost și-n suflet goi
că ne-am rupt jurămîntul amîndoi
și l-am dat altora, fărîme poate,
dar Amor el e doar stăpîn pe toate.
Ca minutarele ce fug pe ornic
e totul, — timp și ceruri, — nestatornic.

(1560)

IUBITEI SALE

Să mergem dragă, trandafirul
ce şi-a deschis în zori potirul
înveşmîntîndu-şi haina-n soare
n-o fi pierdut-o-n seară-acum,
hăinuţa-i sînge şi parfum
ca faţa ta scînteietoare ?

Ah, dragă, uite cît de iute
îi sînt podoabele căzute
pe jos, ca picurii de ceară...
Natura ce porniri haine
ascunde,-o floare dacă ţine
din zori doar pînă-n seară...

Ascultă, scumpa mea, învaţă
de vrei să ai bogată viaţă

și să trăiești în bucurii : —
culege-ți floarea frumuseții
să n-ajungi vîrsta bătrîneții
și floare veștedă să fii.

(1550)

PĂDUREA DIN GASTINE

(fragment)

Ascultă, tu ce-nfigi securea în pădure,
opreşte-ţi braţul... nù vezi ? — curge pe secure
un sînge cald şuvoi, e sînge-al nimfelor
sub scoarţa pomilor ascunse-n trunchiul lor.
Ah, ucigaşule, un hoţ de-i spînzurat
cînd chiar un bun lipsit de preţ el a furat,
ce iad al morţii meriţi tu cel ce omori
zeiţele pădurii, sfintele-i comori ?

Pădure, nalt locaş al pasărilor dragi,
să nu se mai strecoare-n umbr-atîtor fagi
nici cerbi, nici căprioare ? Coama ta verzuie
să n-o mai simţi cum mîndră către ceruri suie ?
Păstor să nu mai fie cîntecul lui drag
să-l sufle-n fluierul cu patru găuri, clar,
dulăul la picioare strajă, — un toiag
şi Ioana lui s-aştepte cîntul în zadar ? !

Ah, totul va fi mut. Ecoul — fără glas...
şi tu, pădure, cîmp deschis vei fi rămas...
şi-n loc să-ţi vezi în tremur umbrele cum fug,
tu brazda-ţi vei privi sub fiarele de plug...
Pe-aici Satiri şi Pani [1] şi-or pierde liniştea
şi cerbii coarnele nu-şi vor mai încurca.

Adio, tu, pădure-n care prima dată
în zumzet de zefir mi-a fost lira-acordată,
şi prima oară-n zbor săgeţi au răsunat
cu care inima Apollo [2] mi-a-nsemnat,
în care Calliop [3], frumoasa, m-a iubit,
încît pe cele nouă muze-am îndrăgit,
cînd trandafirii fruntea mi-au încununat
şi Euterp [4] la sînul ei m-a alăptat...

Bătrina mea pădure,-adio, altădată
pentru minunea ta puteai fi adorată,
acum trec trecătorii arşi şi însetaţi.
de raza soarelui de vară săgetaţi
şi-n dorul umbrei reci de-abia tirîndu-şi paşii
prin ţărna ta uscată-ţi blestem-ucigaşii...

Adio, dragi stejari cu frunză de cununi,
pomi ai lui Zeus din Dodonia [5] minuni,

voi dat-aţi bucurie oamenilor, ei
nerecunoscători în jocul sarbedei
lor neştiinţe v-au tăiat şi omorît...
voi i-aţi iubit, părinţi le-aţi fost, — ei v-au urît...

Nenorocit e omu-n lume cînd se-ncrede !
O, zei, adevărat e gîndul care vede
că toate-ntr-un sfîrşit s-or duce, rînd pe rînd,
în alte lumi o altă formă-nveşmîntînd.

Frumoasa vale Tempe[6] poate-i dat să fie
un munte, Athos[7] poate fi-va o cîmpie
şi-n locul mărilor va creşte grîul verde :
materia rămîne, forma doar se pierde".

(1560)

UN JOC DE VREAU ŞI-NCERC DIN DRAGOSTE SĂ-MI FAC...

Un joc de vreau şi-ncerc din dragoste să-mi fac,
batjocorindu-mă, iubita mea îmi spune:
bătrîn eşti şi-adormit de parcă eşti de-un veac...
Mai vrei să pari şi tînăr, drace, — ce minune!

Nechezi doar, nu mai ai în tine pic de vlagă,
culoarea parcă ţi-e de mort de dus la groapă.
E drept că de mă vezi mai salţi în tine-o
şchioapă,—
un cal bun niciodat' n-ajunge chiar mîrţoagă...

Oglinda să ţi-o spună sigur n-are preget;
cu fire albe-n plin ţi-e barba presărată,
la ochi porţi parcă ceară groasă cît un deget
şi chipul parcă ţi-e icoană afumată...

Atuncea îi răspund : — De am urdori, nu știu,
nici părul de mi-i alb sau vlaga mi-am pierdut
și dacă în oglinzi privind, eu n-am știut
să văd, acum să-nvăț e mult, mult prea tîrziu...

De-i dat să-mi putrezească trupul în pămînt,
curînd de voi porni pe-al morții searbăd drum,
mai bine fur plăcerea chiar bătrîn cum sînt,
cu-atît mai mult cu cît mi-i viața-aproape
scrum...

(1578)

TRECUSE ŞASE ANI
ŞI CEL DE-AL ŞAPTELEA...

Trecuse şase ani şi cel de-al şaptelea
cu repezi paşi pe urma celorlalţi pornea,
cînd liber, fără griji, nici patimi, nici iubiri
puteam întreaga zi, strein de rătăciri,
să fiu şi de dorinţi ce inima frămîntă,
să pot uşor dormi din seară pînă-n zori,
să merg, să-ncerc să fac tot ce prin cap îmi cîntă
şi paşii să mi-i port ţinînd în mîini comori,
să-mi pot cu ele calea gîndului deschide :
pe-Aristotèl [1], Platòn [2] şi doctul Euripide [3], —
cinstiţii oaspeţi muţi ce nu-ţi dau supărare,
căci poţi oricînd să-i laşi să doarmă în uitare,
tovărăşie bună, dulce şi cinstită,
căci vorba multă-mi lasă mintea zăpăcită...

Din mîini apoi căzîndu-mi cartea, orice floare
îmi arăta tulpina, frunze şi culoare,

corole-ntretăiate-n forme mii, diverse,
culori încinse jar sau altele mai șterse
și mă-mbătam privind natura ca tablou
gîndind că e, de-atîtea farmece, erou
cel ce cunoaște-ntreaga vrajă a naturii
știind vorbi și frunzei, florilor, făpturii
lor gîngașe uitat de larma Curților,
de tot ce e vulgar și de minciuna lor...
Părea să fiu un zeu, cînd astfel rătăcind
eram cînd prin păduri ce umbre sumbre-ntind,
cînd prin deșert de stînci încinse-n jar de soare,
cînd prin lăstar, pășuni de cerbi și căprioare...
Iubeam pîraiele, argint șerpuitor,
priveam cum rostogolul, goana undelor
lega-n sclipire lanțul crestelor de valuri,
cînd eu eram pescarul mòlcom de pe maluri,
prea bucuros să tulbur broaștele țestoase
sau undița momelii-n apele vîscoase
s-o zvîrl, să prind de firul trestiei curbate
un pește, sclavul poftei lui necugetate...
și mă simțeam mai prinț și decît prințul, care
vînînd o zi a prins din cerbi pe cel mai mare.
Ce bine ar fi fost la fel de te-ar fi-ncins
fiorii dragostei așa cum ei m-au prins,
cînd te-am privit în ochi și inima-mi bolnavă
fu cînd din ei bău a dragostei otravă...

Apoi, cînd ne înfige seara-n ochi misterul
întunecimii ei, priveam cu teamă cerul,
în care Cel de sus cu litera lui scrie
ce soartă dată este omului să-i fie,
căci El (ca oamenii) dispreţuind cerneala,
hîrtia şi condeiul are-n schimb beteala
de stele şi cu ea pe cer El scrie-ntr-una
ce-i bun, ce-i rău, de azi, de ieri, de totdeauna;
dar omul, greu, de lut şi moarte omenească
dispreţuieşte scrisul, nu vrea să-l citească...
Şi bucuria mea, pe sufletu-mi stăpînă
e ca să pot să sorb din apa de fîntînă
ce-ţi poartă numele şi-n murmur ţi-l cinsteşte,
aşa prin ţarini cum aleargă, şerpuieşte...
Zic oamenii c-ar fi regina apelor...
Vezi dar, legenda ta legată-i de ogor,
cu ea frîngi moartea şi zvîrli sorţii în risipă,
de nu pe veci, măcar din veşnicii — o clipă...

Cînd stau culcat în iarbă, gîndul îmi arată
că, mult dacă iubesc, n-am totuşi vro răsplată,
că dacă doamnelor vreau inima-mi jertfi
e cum aş scrie-n val sau vîntul l-aş opri.
Dar îmi arată că, în vîrsta bătrîneţii,
cînd altă-nfăţişare-ţi va fi dată feţii,
cînd prin vrăjitorie păru-ţi va fi sur

și ochiul tău — cald astăzi — mîine șters și
dur, —
tu, totuși, vei simți și-n clipele ursuze
cum cîntă versul meu și numele-mi pe buze...

Acum, Helena mea, în anu-al șaptelea,
să nu mai crezi, te rog, că-n laț mă vei ținea.
Îmi spune cugetul și chiar și-asprimea ta,
că-n vîrsta mea, acum, eu nu mai pot cînta...

(1560)

EPIGRAMĂ [1]

de Palladas

De porţi o barbă mare sub bărbie
şi-n chip de filozof ţi-ai resfirat-o,
atunci şi ţapul ar putea să fie
un filozof mai mare decît Plato.

(1560)

IMNUL AURULUI

(fragmente)

...O, minunat metal[1], ce fericit ne faci!
Eşti sînge, vlagă, nervi! Viaţa ne-o îmbraci!
Cel care nu te are sau dispreţuieşte
ca printre oameni vii mort călătoreşte.

*
* *

Prietini mulţi în preajmă-ţi stau de eşti
bogat,
iar celui îndrăgit de-avere-i este dat
să şadă lîngă Regi şi împotriva lui
vrăjmaş să murmure, să se ridice, nu-i!
De ce-nclinaţi în faţa marilor seniori
genunchiul îndoim umil de-atîtea ori?
Fiindcă sînt bogaţi. Şi nu-i adevărat
că dacă Regele sărac e, niciodat'
n-aleargă pentru el un singur om să lupte?
Un Rege oare nu-i servit ca să se-nfrupte

din bogăţii cei care-i stau în ajutor ?
De ce un filozof, poet sau orator
dedică Regilor vro carte ? Meserlaşii
de ce la Curţi de Prinţi-curteni îşi poartă paşii
de n-ar fi să aştepte, darnică, pomana ?
Pe cap de Regi aşază Aurul coroana.

* * *

Dar ca-n batjocuri altul drept ar spune poate :
„Hei, Aurul atunci ce e-n acestea toate
ca să vorbeşti atît ? El nu-i nisipul care
pe mal de rîu luceşte sau pe ţărm de mare ?
Din cer nu cade, dar cu grijă-l poate-avea
de-l caută departe-acela care-l vrea".
O, tu, burduf de carte şi filozofii
că Aurul ne dă viaţă, tot nu ştii ?
Că noi avem printr-însul tot ce ne hrăneşte
pe lume să trăim : vin, pîine, carne, peşte ?
Să nu mai spui c-ar fi biet lucru şi zădarnic,
căci el cu omenescul neam e cel mai darnic.
Şi-mi vei mai spune că acel ce-i cumpătat
în pofte, nu va vrea strîngînd nemăsurat
să-şi lase moştenirea pradă în dezmăţ
moştenitorului prea dornic de ospăţ,
de zaruri, cărţi şi măşti, femei şi multă fală
ca-n trei sau patru luni să-i lase punga goală.

*

* *

Averea pîn-aici a fost la mare preţ,
Iar Sărăcii-n schimb i-am arătat dispreţ.
E timpul să-nfierez pe-acei ce huzuresc
şi bunul lor vînzînd mereu se ghiftuiesc.
Mă mir, Dorat [2], că-i rabdă ţarina, căci multă
nerușinare au şi-i pentru ea insultă
să-i prăpădească roada mîna lor murdară
toţi peştii, desfrînaţii, tîrfele de-ocară,
şi care n-au, nemernici, altă bucurie
decît să-nghită lacomi ce le-a fost să fie
un bun mărunt din care nu ştiu nimănui
pomèni să dea măcar în casa Domnului.
Recolta lor e parcă fruct crescut în munte
sau din pămînturi sterpe în deşerturi crunte,
nu-i nimeni s-o culeagă, corbii doar îşi fac
bucata lor de hrană-n vîrfuri de copac.

*

* *

Dar cum mişelnici sînt, Dorat, risipitorii,
mişelnici sînt şi cei ce sînt robiţi comorii
şi plini de griji adună Aur, mai mult Aur
şi zac de foame palizi lîng-al lor teţaur
şi-l ţin închis în lăzi ca moaşte sfinte-n racle,
privindu-l ca-n altar, smeriţi, aprinse facle.

* * *

Din celalt ţărm Charòn[3] de te-ar striga pe nume
cerîndu-ţi scuzii tăi ca să revii pe lume,
ţi-ar folosi să strîngi tot auru-omenirii,
luntraşului să-i poţi da preţul revenirii.
Cum însă pentru bani el nu-i întoarce-acasă,
pe-aceia care-o dată i-au căzut în plasă,
(plugari sau Regi), — trăieşte din averea ta,
cît Dumnezeu ţi-o dă, te bucură de ea,
căci după moarte, vai, zadarnică-i averea,
ar fi doar să te roadă-amarnică durerea
şi crude remuşcări că binele-ţi n-ai vrut;
viaţa părăsind-o bunul l-ai pierdut...
Tîlharul fericirii tale-aceasta eşti
murind de n-ai gustat plăcerile lumeşti.

(1580)

DISCURS DESPRE MIZERIILE TIMPULUI ACESTUIA

(fragmente)

Şi dacă de cînd lumea rău'-ar fi purces
să crească-n veac mereu, de mult s-ar fi ales
ca el să stăpînească, lumea s-o cuprindă,
pe toate viciul pecinginea s-o-ntindă.
Dar dacă azi vedem pe-alocuri şi virtute
alăturea de chipul viciilor slute,
mărturisi-vom deci că răul pe pămînt
n-a-nvins, ci doar şi-arată feţele ce-i sînt
cu omul date-odată (un veşmînt bogat !),
căci omul, cu virtuţi şi vicii e-mbrăcat.

*

* *

Dă-i unui Prinţ [1] de mic ştiinţa cea mai rară
să poată stăpîni cu grijă a lui ţară.

Dintîi, în ochii săi un singur Dumnezeu
să-i fie de temut şi credincios mereu
bisericii rămînă ; nici să-l învenine
credinţele ce-au fost străbunilor streine,
aşa cum noi vedem că ni-l păstraţi pe Rege
prin pildă în aceeaşi veche, sfîntă lege [2].
O, Doamnă, în aceste timpuri de furtună,
cînd stau francezii orbi pe margini de genună,
cînd grindină-n vîrtej din cer dezlănţuit
ridică spuma mării-n vîntul dezrobit,
cînd să lucească astrul geamăn [3] nu se poate,
luaţi Voi cîrma-acestei biete năvi uitate,
ca totuşi prin furtuni, prin volburile-n val
şi marea despicînd, — s-o duceţi iar la mal.

* * *

Nu ştim nimic şi ochii plini ne sînt de ceaţă,
pieirea noastră n-o văd, parcă-s fără viaţă.
Streinii [4] chiar, deşi prietini nu ne sînt,
de mila noastră totuşi au un bun cuvînt.
De ignoranţă sîntem greu împovăraţi,
de-un somn atît de-adînc părem încătuşaţi,
că mintea nici nu simte răul ce ne-a prins,
căci răul chiar privindu-l ochiul ne e stins.

*

* *

O, cronicar ce scrii muind în călimara
de adevăruri pana, scrie ca ocara
acestor vremi s-o afle fiii toți, s-o știe,
păcatul părintesc o pildă să le fie
și cronica citind amarul să ni-l plîngă,
a noastră pildă răul vremei lor să-l frîngă.
Cu ce obraz și ochi, o, veacuri schimbătoare,
istoria-acestor vremi privi-vor dînșii oare
citind că sceptrul Franței, cinstea ei, într-una
sporite-au fost din veac în veac întotdeauna,
cînd aprig dintr-o dată-ndemn la frămîntare
încearcă să prăvale stînca cea mai tare?!

*

* *

Autoritatea-i moartă, toți trăiesc pe plac
și viciile toate lanțul și-l desfac.
Zgîrcenia și pofta fără frîu, prostia
arată răsturnatei lumi nemernicia.
Și s-au făcut din sfinte locuri drum de care
și din altare iesle, grajduri și hambare,
că Domnul nu mai e stăpîn în casa lui.
Furată-i Cinstea-n cer și-nțelepciune nu-i.
În locul lor domnesc hoția, ura, sînge,
omor și jaf încît sărmanul suflet plînge.

*

* *

O, Doamne, tu acel ce ne-ai trimis de sus
pe Fiul tău şi pacea-n lume ai adus,
în luptă fă să vadă şi Regina-mamă
cum piere sfîşiată flamura duşmană
şi fă ca sceptrul ei să poţi să-l recunoşti
victorios in lupta celor două [5] oşti.
Dă, Doamne, ca virtej de crunt război barbar
să fie-nlăturat din Franţa-n cimp tătar ;
fă ca jungherele de singe înroşite
să moară-n panoplii de-a pururi ruginite...
Sau, Doamne, dacă soarta crudă vrea jertfiţi
să fim de mina celor care-s răzvrătiţi
fă ca din pumnii lor să scape-orice scintee
ce partea dreaptă-n ceartă n-ăr fi ca s-o iee
şi şerpi de groază şi urgii desferecate
să le cuprindă truda minţii pe-nnoptate,
iar ziua-n miezul ei să li se pară sumbră
şi lucrurilor toate să le vad' o umbră,
ţărîna să le intre iureş în orbite...
Din ceruri trăsnetul pedeapsă prinde-l şi te
asvîrl-asupr-acestor capete de vrejuri
şi poartă ca pe stînci prigoana ta-n virtejuri.

(1563)

CONTINUAREA DISCURSULUI [1]

(fragmente)

Aș fi de plumb sau lemn, născut cum sînt
francez
viitorimii dacă n-ăr fi să cutez
a-i povesti amarul zilelor de azi
ce zvîrlă pete sumbre Franței pe obraz.
Deși bătrîn sînt totuși, iată am drept țel
cu pană grea de fier pe-o foaie de oțel
să scriu că țara-i dusă de copiii ei
din jaf pe pragul morții-n anii-aceștia grei.
E ca un negustor pe-al cărui drum se-abate
un hoț ce-ntinde mîna pe neașteptate
și-nfige-n burta lui cuțitul cu prăsele
flămînd de sînge, crud în poftele lui rele.
Și nu se mulțumește doar să-l jefuiască
de pungă și de cal, ci inima-i de iască

batjocurii îi dă îndemn ca să-l dezbrace,
să-l bată, din cuţit să simtă că-i desface
răsufletul de trup, iar de isprava mîinii
cînd mort e, rîde, dîndu-l să-l mănînce cîinii.
Şi dacă pîn'la urmă furia cerească
pe ucigaş tot află cum să-l fugărească
şi (după siluiri) pe roată crunt să-l tragă
şi stîrvul lui să-l zvîrle corbilor drept pradă
tiranii noi în schimb ce Franţa au prădat-o
şi jefuind-o nici de crime n-au cruţat-o
şi i-au dat lovituri de moarte zeci şi sute
(de parcă le-ar fi jaful marea lor virtute)
trăiesc nepedepsiţi, cuvîntul lor e hîd
cînd urlă că li-i strajă Domnul — şi ei rîd.

* * *

Susţin că sînt creştini şi lumea e nătîngă,
ţin spada-n mîna dreaptă, torţa-n mîna stîngă
şi ca nebunii-aleargă, spulberă şi fură
altarele şi lasă-n urma lor doar zgură.
Aşa? dînd foc la case, jefuind oraşe,
şi dînd porunci de-omoruri oarbe, pătimaşe,
neascultînd de regi şi turme înarmate,
acestea le numiţi Biserici Reformate?

* * *

De Bèze [2], te rog ascultă vorba mea, pe care
vei crede-o de nebun şi totuşi, fii în stare
să judeci drept, apoi cuvîntu-mi ascultîndu-l
îţi va fi alta vorba, altu-ţi va fi gîndul.
Cu oşti întreg pămîntul umplii şi aduni
ostaşi semănători de groază şi furtuni
şi cînd îi şuieri vin ca şerpii mişunînd,
cînd unul cade, altul i s-aşază-n rînd,
din mîl şi tot îşi fac cuţite dăruind
urgia morţii-n lupta-n care ei se prind,
cad nobili, cad săracii-n soarele din drum,
el i-a văzut născînd şi-i vede morţi acum.
De Bèze, acest pămînt nu-i gotic, nici tătar,
aşa cum nu-i nici ţara Scitului barbar ;
aici născut eşti, blîndă ţara te-a văzut
la Vezelay venind pe lume nou-născut.
Ea te-a hrănit, tot ea te-a învăţat şi arta
ca mintea să ţi-o-nalţi şi sufletul şi soarta
ca cinste să-i poţi face dîndu-i ajutor
nu doar s-o foloseşti în chip înjositor.
De vrei să-i fii copilul cel de altădată
dă-i ce i se cuvine, dreapta ei răsplată,
retrage-ostaşii toţi ; ca lucru de ocară
într-al Genevei lac fă armele să piară.
Războinice-Evanghelii nu mai predica
un Christ purtînd pistoale, şi cu funinginea
pe chip şi-n cap cu coif şi-n mîna lui cu spadă

ce lasă-n picuri roșii sîngele-i să cadă,
nici Domnul și nici Prinţu-acestea nù le vor,
căci ele nu-s decît îndemn răzvrătitor;
vrînd libertate, ţara fi-va sub o lege
de-a ta, mai dornică să nu mai aibă Rege.

* * *

De ce va fi trăind Calvin, bătrîn de-ajuns [3],
și la Geneva doar? La noi n-ar fi ajuns
să fie preaslăvit martir? Ce inimi mici!
Voi semănaţi cu scribii dramelor și nici
nu le jucaţi și sînteţi prinși de-o mare teamă
și ucenicilor le daţi pe toate-n seamă,
să nu vă fluiere poporul supărat
de nu i-a fost pe plac povestea ce-aţi jucat.
E otrăvit poporul care vă urmează,
mirat de-atîtea secte mintea-i aiurează,
încît nimic și nici ricinul n-ar putea
să-l vindece de febra rea și tot mai grea.

* * *

O, Doamne-atotputernic, nu uita, trimete
vestire-acestui Prinţ regesc [4] să se-ncumete

să-şi bage-n ţeastă mintea plină de obidă,
de farmece dezleagă-l, ochii să-şi deschidă
să poată iar vedea cu mare limpezime
că i-au fost mari străbunii, mîndri Regi, mulţime,
temuţi în ţara-n care toate-aveau un rost
fiindcă legea lor catolică a fost!
Şi dacă-i va fi mintea iar c-a tuturor,
el care e şi vesel, blînd, curtenitor,
de cum trăieşte, singur va lua în seamă
şi cum în loc de aur i se dă aramă
şi-n loc de drumuri largi potecă rătăcită
şi-n loc de diamant o sticlă doar, vopsită.

* * *

Mulţimea-n răzvrătiri mişelnică şi rea
mi i-a gonit pe sfetnici, mîna dreaptă-a mea,
căci frica de pedeapsa legii a gonit
justiţia din casa regelui cinstit.

* * *

„Ia pana ta şi scrie-n vorbe apăsate
ca să rămînă-n veac acestea-adînc săpate,
nepoţii-n viitor să afle că, stăpîn

de nu au oamenii, nenorociți rămîn."

Așa, ca prin vedenii, Franța mi-a vorbit
și spulberată parcă-n ochi mi s-a topit
ca pulberea în vînt sau ca un fum jucat
de aer și în gol sfîrșind împrăștiat.

(1564)

ÎNDEMN LA PACE[1]

(fragmente)

O, nu, nu mai luptați, trăiți în armonie!
Creștini, schimbați în milă ura de vă-mbie,
schimbați necazul vostru-n blîndă bunătate
și nu-mplîntați jungheru-n sîngele de frate.

* * *

Dați mina și vorbind vă fie glasul blînd,
cu ciudă armele zvîrliți-le pe rînd
și platoșele spargeți, fiarele de suliți —
ferit, cu capu-n jos — zvîrliți-le în uliți,
vîrîți-vă în teacă spada lucitoare
și ca un geam în țăndări spargeți sub topoare
a voastre lăncii și goniți furtuna mare
de tunuri care-n trăsnet nu cunosc iertare,
zvîrliți-le-n străfundul mărilor adînci
(să nu le mai vedeți) să se zdrobească-n stînci.

*
* *

Cînd vă veţi fi bătut de moarte, împlinirea
de chiar treizeci de ani de lupte, cucerirea
regească nu va fi nici cît o palmă-a mîinii,
dar oameni zeci de mii vor fi murit ca ciinii
în jurul vrunui sat sau orăşel pierdut,
sau vrun castel ce rob aşa va fi căzut.

*
* *

Nenorociţilor, voi tot n-aţi mai aflat
că dacă v-a născut, natura nu v-a dat
drept ţel ca să vă bateţi? — Sînteţi goi veniţi
pe lume, fără arme. Fiarele ce ştiţi
că-s prin păduri: dragoni, lei, tigri tari de oase
ca armă gheare au ori carapace groase,
de-abia ieşiţi din pîntec pe sub stînci rînjesc
şi gata sînt de luptă: sînge jinduiesc;
le umflă răutatea vinele la gît,
la ţiţă şi-s războinici, groaznici într-atît.
Dar voi, voi sînteţi oameni, vîrful de cuţit
sau acul doar şi pielea-ndat'v-a găurit;
Cu nervi şi muşchi (şi care liniştea şi-o vor,

căci pacea e în firea noastră-a tuturor)
porniți viteji, uitînd căminele, trufași
c-or trece-n șiruri iar prin sînge-ai voștri pași.

* * *

Prin aprigul război orașele se darmă
și tabla legilor dumnezeiești se sfarmă,
altarele sînt arse, templele scrumite,
justiția, dreptatea mor și-s pîngărite
și case și averi sînt tîlhărite toate,
bătrînii sînt uciși, copilele violate,
plugaru-i jefuit de vitele-i cornute
și groaznica prădare trece drept virtute.
În locu-acestor crime, iertători ostași,
ca să scăpați de groaza de-a le fi făptași,
n-ați vrea mai bine casă, o femeie dragă
în brațe s-o simțiți caldă cum vă leagă
sau să vedeți copiii sînu-i mîngîindu-l
sau cu minuța lor al vostru gît strîngîndu-l,
sau barba încîlcind-o, părul răsucindu-l
strigîndu-vă „tăticu"? Nu vă prinde jindul,
decît să fiți în cîmp și să dormiți în paie
în arșiță de vară, iarna-n frig și ploaie,
alături de părinți, bătrîni ca ei, un mîine
mormînt să nu vă fie burta vrunui cîine?

* * *

Al spadei voastre fier topit fie-n vecie,
al sulițelor vîrf cuțit de plug să fie
și lăncile seceri faceți-le toate
și săbiile-n coase fie-vă turnate;
dispară numele lui Marte, cel ce face
omor, rămînă doar frumosul nume Pace,
căci Pacea, ea dintîi a fost în lumea mare
și Pacea ne-a dat cerul, foc, pămînt și mare.

(1558)

PACEA

— *Regelui Henric II* —

(fragment)

Tu, fiica Domnului, o, cît ne bucuri, Pace,
ca roua zorilor pe-o rază ce-şi desface
corola care-n soare veştedă era
şi înfloreşte iar sub mîngîierea ta.
Venind după război în traiul nostru greu
ne-ai bucurat, minune a lui Dumnezeu.
Goneşte cearta şi războiul, te implor,
şi liniştirea dă-o iar creştinilor
şi prinde armele-n cîrlig şi-n loc să lupte
ne fie lăncile de tine-n două rupte,
iar spadele muiate-n sînge omenesc
din nou în teci să stea, să ştii că ruginesc,
mucegăiască şi pieptarele, de zale
păianjenul să-şi prindă torturile sale.

Asupra-acelui care-ar rupe legătura
dintre aceşti Regi mari [1], fă să se-abată ura,
de-ai săi înjunghiat să moară de-a lor mîini,
să-i fie creierii muşcaţi şi supţi de cîini,
să-i fie hăituiţi copiii ca şopîrle, —
cerşind, din praguri nimeni pîinea să le-o zvîrle.

(1599)

RĂSPUNSUL LUI RONSARD

la injuriile şi calomniile unor slugoi ai Genevei [1]

(fragmente)

Cum? latri, cîine, tu, vrei să mă sperii poate
cînd nu-ndrăzneai să mîrîi nici pe înfundate
şi n-aveai altădat' nici glas şi nici plămîn
pe cînd trăia-n Lorena marele stăpîn,
ucisul Duce [2], mort de trădătoarea-ţi mînă
dintr-o pornire oarbă, crudă şi păgînă?
Acum, de moartea-aceea mîndru şi umflat
iei numele-mi, în rîs, de Franţa onorat,
virtutea mea mi-o latri-n urlet de măgar,
cinstire vrînd, te-agăţi de mine? de Ronsard?

* * *

Te voi lăsa în pace, n-am să mă cobor
la vorba-n contra ta sau jocul armelor;
eşti pentru mine slab, mi-i mult prea tare scrima

și pentru băț îmi poartă Europa stima.
Dar, dacă vrea de Bèze, războinicul soldat,
să vină-n luptă, fi-voi foarte încîntat.
Un astfel de dușman te face glorios
și Domnul doar va ști pe cel victorios.
Voi coborî-n arenă, tare, plin de suflet,
lovind și nădușind, scrîșnind într-un răsuflet
din zori și pînă-n seară. Dacă-mi va fi greu
tot voi lupta și clește va fi brațul meu,
n-oi lepăda nici zaua, nici mănușa grea
cît sînge roș'din răni curgînd nu voi vedea.

*
* *

Și mai susții că duc viață desfrînată
în vicii, joc, plăceri ? Minți cu rușine. Iată
de m-ai fi urmărit doar două luni, de-ajuns
era să-mi afli traiul, căpătai răspuns ;
dar vreau ca să-mi descriu viața, căci mi-i clară,
ca mincinos s-apari în lume și de-ocară.
Cînd mă deștept în zori,-nainte de orice
pe Tatăl îl invoc a tot ce-n lume e
și-l rog umil să-mi dea din grația-i divină
ca ziua care-ncep să-mi treacă fără vină.
. . . . . .
Apoi, mă scol din pat și cînd m-am îmbrăcat,

învăț, gîndesc și scriu, studiez neîncetat
și cum destinul mi-i din fragedă pruncie
ca Muzele să-mi placă,-nchis stau în chilie
și patru sau cinci ceasuri nù mișc, apoi cînd
simt mintea-mi obosită cartea las plecînd
înspre biserică ; la-ntoarcerea spre casă
mai schimb un ceas vro vorbă mai prietenoasă :
iau cina-apoi frugală, căci mănînc puțin,
și ies să-mi fac plimbarea dùpă ce mă-nchin.
Căci dacă seara e tihnită și senină
mă plimb, cînd în cîmpli cu mìros de sulfină,
cînd în vrun sat sau crînguri plino de-ncîntare,
cînd prin ascunse locuri triste, solitare.
Iubesc grădinile cu mìrosul sălbatic
iubesc din vaduri unda-n murmur singuratic.
În iarbă-acolo stînd cu vrun prietin bun
simt florile ades cum dulce mă răpun
la umbra vrunei salcii ; sau citind vro carte
vreau să-mi trăiesc viața iar, ca din departe,
lipsit de-ambiția și grija arzătoare
a gurilor haine și clevetitoare
ce (încîntate) vor profèți să fie-n Franța
maimuțărind seniorii, rangul lor, prestanța.
Dar cînd e cerul trist și negru ca cerneala
și cînd te prinde-n cîmp, de teamă, îndoiala,
îmi caut societate, joc partizi de *primă*[3]

glumesc, dansez sau lupt sau fac şi-un pic de
scrimă,
mai zic şi vro măscară şi-i adevărat
că nu pot fi acasă nici prea încruntat.
Fac dragoste. Îmi place. Doamnelor fac curte
şi-aştern în vers iubiri şi-adînci, şi mari, şi scurte.
Îmi place balul, dansul, măştile îmi plac,
căci muzici şi lăute lumea dulce-o fac.
Cînd vine noaptea-apoi şi stelele îşi cerne
şi pe pămînt şi-n cer pologul şi-l aşterne,
mă culc, sînt fără griji şi ochii mi-i ridic
spre bolta cerului sub care mă simt mic
şi ruga mi-o îngîn, în marea-i bunătate
să-mi ierte cerul blînd greşeala mea din toate.
Nu-s răzvrătit şi nù sînt rău, răzbunător,
nici legea nu mi-o scriu cu muchia spadelor.
Aşa trăiesc şi dacă eşti mai bun ca mine,
eu nu te pizmuiesc... noroc, rămîi cu bine!

*
* *

Şi dacă spui că eşti strigoi, că printre cruci
eşti oaspe-n cimitir, e bine să-ţi aduci
aminte c-am fost popă, slujbe c-am slujit,
dar de folos e-acum descîntec de-mplinit
ca dèmonul pe-ai mei să nu-i batjocurească:

„Fugiți, mulțimi, fugiți, urgia e drăcească,
să nu te-apropii om! V-ascundeți în biserici,
din clopote să sune puneți-i pe clerici
și iute, faceți cearcăn, ardeți foc puternic
o rugă îngînînd, șoptit, cu glas cucernic,
luați de grabă-n gură șapte-ori nouă boabe
de sare —, dèmonul să nu vă prindă-n labe.
Ah, iată-l spumegînd, din bot curgîndu-i bale,
rostogolit în sus, rostogolit la vale,
hidos, plin de noroi și parcă fum vîrtej
de limbi de flacări mari îi iese din gîtlej.
Pe dracu-l are într-însul, ochii-i sînt scobiți
și albul le lipsesc și ard și sînt cumpliți
ca ochii care-n nopți de iarnă flacări joacă
pe rătăciții-n noapte-n vaduri de-i înecă
și-n blană de dulău e ca un cîine mare
cu bot sucit și țepi pe greabăn și spinare" [4].

* * *

Tu spui c-aș fi trăit, acum învățăcel [5],
acum curtean [6], acum purtînd pieptar de-oțel [7],
că meserii mai multe mi-au scurmat viața?
Spui drept, caterisite [8], n-am vrut să iau fața
de popă hughenot ca tine, ipocrit
să vînd poporului minciuna-mi de-aiurit,

mai bine aș vîsli-n galere rătăcite,
sau mîinile-aș avea de muncă bătucite
ca un plugar pe cimp muncind pînă-n tîrziu,
decît o schimă doar de gențilom să fiu.

* * *

Degeaba te foiești și să mă sperii vrei
cum se umfla odată broasca-n pielea ei
pe bou a-l uluì, încît de-atît umflat
cînd mare s-a crezut pe dată a crăpat.
Oricîtă caznă-ai pune să-mi răspunzi, eu nici
o vorbă n-oi mai spune. Nù sînt măscărici.
Să-nveselesc poporul? Asta n-am s-o fac,
fii tu un măscărici de vrei, — eu, unul, tac.

MOARTEA POETULUI [1]

AH, NOPŢI DE IARNĂ LUNGI, CĂLĂII VIEŢII MELE...

Ah, nopţi de iarnă lungi, călăii vieţii mele,
lăsaţi-mă să dorm, căci numai dac-aud
de voi şi tremur tot, mă zbucium şi asud,
atît de crude sînteţi, lungi şi-atît de grele...

Şi aripi dulci de somn de ochi nu pot să-mi prind,
mi-i ţin deschişi mereu, pleoapele îmi frig,
aş vrea să mi le-nchid şi nù pot, gem şi strig
ca Ixion pedeapsa roţii suferind [1].

Veghează umbră-a ţărnii, umbră ca de iad,
deschişi tu ochi-mi legi cu lanţ de fier... şi cad
în pat pătruns de mii de suliţi în mănunchi...

Şi ca să-mi pot goni durerea — vino, moarte...
Ha, moarte, port la ţărmul viselor deşarte,
îngroapă-mi suferinţa rogu-te-n genunchi...

SÎNT PIEI ŞI OASE DOAR ŞI UN SCHELET SÎNT PARCĂ...

Sînt piei şi oase doar şi un schelet sînt parcă,
sînt supt şi fără vlagă stins şi descărnat,
ah, fără nici o milă moartea m-a-nsemnat
şi tremur de-mi văd mîna, teama mă încearcă.

Apollon şi-al său fiu[1] maeştri-s, dar gîndesc
că nu m-or vindeca, ştiinţa i-a-nşelat...
Adio, soare! Ochiul mi-i înceţoşat;
cobor acolo unde toate-n praf sfîrşesc.

Prietinii văzînd în cît de grele patimi
mă zbat, — nu s-or întoarce trişti cu ochii-n lacrimi
şi nu m-or săruta şi nu mi-or şterge iarăşi

pe gene lacrima din suferinţa morţii?
Prietini scumpi, vă las... adio, dragi tovarăşi,
mă duc şi-am să v-aştept acolo-n pragul porţii...

DORMI, SUFLETE ?
CUM, EŞTI ATÎT DE AMORŢIT ?...

Dormi, suflete ? Cum, eşti atît de amorţit ?
Ia-ţi traista... porneşte, trîmbiţi au sunat,
ia-ţi drumul pustiit şi de Iisus găsit
cu sînge, cînd păcatul ne-a răscumpărat...

Drum greu, urcuş... pămîntul de scaieţi e plin,
puţini şi-l vor, căci umbră-i ţin doar mărăcinii,
din ghimpi şi-arată capul florile de spin...
curaj, ţărîna n-are farmecul grădinii...

De iei de coarne plugul nu privi-napoi,
tu lasă holda-ntoarsă-n arşiţă şi ploi
cu brazde sfredelite, ochilor pierdute...

Porneşte, mergi-nainte, nu te-opri vr-odată
şi plugul nu-l lăsa, apasă tare, du-te,
căci cine-l lasă nù e demn de vro răsplată.

NOTE

SONETE DE DRAGOSTE

Aș vrea, furiș, din dor ce mă-nfloară... (p. 18)

1. Narcis, *fiu al fluviului Cephis, s-a îndrăgostit de propriul său chip, privindu-se în apa unei fîntîni, în care s-a aruncat; s-a preschimbat apoi în floarea care-i poartă numele (mitologie).*

Cînd ochii ei mi-or porunci să mor... (p. 20)

1. Parca. *Parcele erau cele trei ursitoare, care torceau firul vieții oamenilor (mitologie).*
2. Vendomezul. *Adesea, vorbind despre sine, Ronsard, născut în castelul La Poissonnière, lîngă Vendôme, își spunea: „vendomez".*

Tu lună, ochiu căprui... De negri cai (p. 23)

1. Latmos, *munte în Asia Mică, lîngă Marea Egee, unde trăia păstorul Endymion. La ru-*

gămintea zeiței Selene sau Diana, Zeus i-a dăruit somnul veșnic, pentru a-l păstra totdeauna frumos și tînăr (mitologie).

Așa cum e în mai un trandafir în floare... (p. 29)

1. *În acest sonet, ca și în multe altele, Ronsard deplînge moartea iubitei sale, Maria.*

De-ntîia zi de mai, Helena mea, îți jur... (p. 35)

1. Castor și Pollux, *frați gemeni, fii ai lui Jupiter și ai Ledei, sînt adesea pomeniți ca un simbol al prietiniei (mitologie).*

Ca să trăiască-n veci din veac în veac iubirea... (p. 38)

1. Laura de Noves, *iubita și inspiratoarea lui Petrarca, vestitul poet italian (1304—1374).*

Sădesc în cinstea ta acest pom al Cybelei... (p. 40)

1. Cybela *era fiica Cerului, zeița Pămîntului și a animalelor, soția lui Saturn și mama lui Neptun, Jupiter, Pluto (mitologie). Versul lui Ronsard a devenit, în franțuzește, o locuțiune curentă pentru cinstirea unei memorii.*
2. Faunii *erau, în mitologia latină, divinități cîmpenești care protejau agricultura.*
3. Fluierul din pai *(de grîu sau de orz) amintit în eglogele poetului latin Vergilius.*

Bătrînă cînd vei fi, şezînd la sobă-n casă... (p. 42

1. *Sonet celebru adresat de Ronsard Helenei de Surgères, care respinsese dragostea poetului bătrîn şi infirm.*

2. *În versul acesta e rezumat, parcă, tot crezul epicureu al poetului, dornic să se bucure de viaţă ca un autentic om al Renaşterii.*

In sufletul meu zac în maldăr amintiri... (p. 44)

1. Graţiile, *divinităţi ale mitologiei greco-latine, simbolizau seducţia şi frumuseţea feminină.*

Înfipt în gemenele-i flacări mari... (p. 45)

1. Eros *sau* Cupidon *sau* Amor, *zeu al iubirii şi fiu al Afroditei sau Venus, este înfăţişat, în mitologia greacă şi latină, ca un copil avînd în mînă un arc ; săgeţile sale îi fac să se îndrăgostească pe cei loviţi.*

Iubita mea, mi-ai spus cînd deschideai fereastra... (p. 60)

1. Montmartre — *astăzi vestit cartier al Parisului — nu era decît un cătun pe vremea lui Ronsard.*

Sărută-mă, iubito, strînge-mă, — să fie... (p. 61)

1. Pluto *(în mitologia latină) sau* Hades *(în*

cea greacă), frate al lui Jupiter și Neptun, era zeu al Infernului și al morților.

Bătrînii înțelepți spuneau să nu te miri... (p. 62)

1. Troia *sau* Ilion, *cetate antică din Asia-Mică, imortalizată de Homer în* Iliada.

2. Helena, *soția regelui spartan Menelau, a fost răpită de troianul Paris și-astfel, spune legenda, s-a dezlănțuit războiul dintre greci și troieni. În realitate, cauzele războiului troian se află în tendința de expansiune a cetăților grecești, dornice să cucerească bogatele cetăți ale Asiei Mici.*

3. Marte *(în mitologia latină) sau* Ares *(în cea greacă) era zeul războiului.*

Mi-e de Maria drag și tot nu mi-e destul... (p. 71)

1. Tibul, *poet latin, autor al unor elegii de o mare grație și melancolie (sec. I î.e.n.).*

2. Choiseu, *prietin al lui Ronsard.*

Zadarnică-i, Pasquier, verdeața-aceasta toată... (p. 74)

1. Etienne Pasquier *(1529—1615), magistrat și scriitor francez de o vastă erudiție.*

Vedea-voi ziua care-mi va aduce... (p. 77)

1. Ulise, *erou legendar, rege al Itacei și soț al Penelopei, care, așteptîndu-l să se întoarcă din război, țesea o pînză pe care o destrăma noaptea. Timp de douăzeci de ani, prin acest șiretlic, Penelopa i-a amînat pe pretendenții ei care o cereau de soție și cărora ea le făgăduise că le va da răspunsul cînd va termina de țesut pînza. Penelopa a devenit, în limbajul mitologic, un simbol al fidelității conjugale.*

Vreau, amintindu-mi de prietina mea dragă... (p.82)

1. Rémi Belleau, *prietin al lui Ronsard și talentat poet din grupul Pleiadei (1528—1577).*

Vru soarta-n inima mea să rămînă... (p. 85)

1. Ovid *(Publius Ovidius Naso), celebru poet latin (43 î.e.n. — 16 e.n.).*

ALTE POEME (fragmente)

Pădurea din Gastine (p. 106)

1. Satiri *și* Pani, *în mitologie divinități ale pădurilor.*

2. Apollo, *era, în mitologia greco-romană, zeul soarelui și al artelor.*

3. Calliope, *muza poeziei epice și elocinței (mitologie).*

4. Euterpe, *muza poeziei lirice și a muzicii (mitologie).*

5. Dodona, *vechi oraș din Epir. Zeus avea acolo un templu lîngă o pădure de stejari, al cărei freamăt era interpretat ca o prorocire (mitologie).*

6. Tempe, *vale din Thessalia (Grecia), între munții Olimp și Ossa, cîntată adesea de poeți pentru frumusețea ei.*

7. Athos, *munte din Macedonia.*

8. *Versul final pare a rezuma* naturismul *lui Ronsard: constatarea că totul se preface, că totul e sortit pieirii, e însoțită de încrederea în unitatea materială a lumii, care e veșnică.*

Trecuse şase ani şi cel de-al şaptelea... (p. 111)

1. Aristotel *(384—322 î.e.n.), celebru filozof grec, a cărui gîndire profund originală a însemnat multă vreme punctul cel mai înalt la care ajunseseră filozofia şi ştiinţa.*

2. Platon, *vestit filozof grec idealist (428—347 î.e.n.).*

3. Euripide, *ilustru poet tragic grec (480—406 ? î.e.n.).*

Epigramă

1. *Epigrama e inspirată din Lukian :*
„Si promissa potest sapientem reddere barba,
barbatus poterit jam caper esse Plato."
(Dacă barba ar face pe om înţelept, ţapul cu cioc ar putea să devină Plato).

IMNUL AURULUI

1. O, minunat metal... — *elogiul şi critica aurului vădesc poziţia umanistă a lui Ronsard faţă de puterea banului în veacul în care mijeau zorile capitalismului. Poetul satiric se dovedeşte a fi la înălţimea sonetistului*

lIric, ştiind să mînuiască alexandrInul cu o mare putere de evocare.

2. Dorat *(1508—1588), poet francez care l-a format pe Ronsard şi a făcut parte din Pleiadă. „Imnul aurului" îi este dedicat.*

3. Charon, *în mitologia greacă luntraş al Infernului, care trecea sufletele morţIlor peste apa Styxului. Bătrîn şi zgîrcit, el cerea obol morţilor pentru a-l trece pe celălalt ţărm.*

DISCURS DESPRE MIZERIILE TIMPULUI ACESTUIA

1 *Carol al IX-lea, minor.*

2 *Elogiu al religIel catolice, în vremea în care Reforma lui Calvin dezlănţuise o aprigă luptă între partidul catolic şI cel hughenot. PartIzanii catolicismului reprezentau punctul de vedere feudal, în timp ce calvinismul reprezenta, pe plan relIgios, o primă mare*

încercare de emancipare și de afirmare a burgheziei. Ronsard, poet catolic, se raliază intereselor monarhiei și deplînge ororile războiului civil; el nu înțelege noutatea Reformei și-i atacă pe hughenoți, în care vede doar niște turburători ai ordinei. Poemul este însă valoros, pentru că vădește profundul patriotism al poetului.

3. *Aluzie la Henric al II-lea, soțul Caterinei de Medicis, mort în 1559.*

4. *Feudalii spanioli și englezi fuseseră, de-a lungul primei jumătăți a veacului, dușmanii feudalității franceze.*

5. *Oastea catolicilor și cea a hughenoților (calviniștilor).*

CONTINUAREA DISCURSULUI

1. *„Continuarea" a fost tipărită la Paris în 1564.*

2. Théodore de Bèze (1519—1605), *născut la Vézelay, a fost unul din fruntaşii calvinismului în Franţa. Scriitor de valoare, a publicat o „Istorie eclesiastică a bisericilor reformate". Ronsard îl atacă de pe poziţiile sale catolice.*

3. Jean Calvin *(1509—1564), născut la Noyon (în Picardia), a devenit şeful bisericii protestante. A întruchipat cu severitate şi fanatism principiile Reformei, pe care le-a aplicat timp de un sfert de veac la Geneva, stăpînind-o ca un adevărat domnitor. A lăsat, printre alte lucrări,* Instituţia creştină *(1536), monument al limbii franceze din sec. XVI.*

4. *Prinţul Louis I de Condé, şeful hughenoţilor (1530—1569).*

ÎNDEMN LA PACE

1. *Tipărit în 1558, poemul acesta — minunată mărturie a crezului umanist al lui Ronsard*

— a fost dat uitării. El nu figurează în nici o antologie franceză sau occidentală, critica burgheză neacordîndu-i nici o însemnătate.

PACEA

1. *Filip al II-lea al Spaniei și Henric al II-lea al Franței.*

RĂSPUNSUL LUI RONSARD LA INJURIILE ȘI CALOMNIILE...

1. *Poemul a apărut la Lyon în 1563 și la Paris în 1564. Ronsard răspunde îndeosebi polemiștilor Florent Chrestien și Jacques Grevin. Titlul întreg este :* „Răspunsul lui Pierre de Ronsard la injuriile și calomniile a nu știu căror popi și slugoi ai Genevei aduse Discursului său și Continuării despre mizeriile timpului acestuia". *Nici acest text nu figurează în antologiile mai vechi.*

2. *Francisc de Lorena, duce de Guise, fruntaș al partidului catolic, ucis în 1563 de un gentilom protestant, Poltro de Méré.*

3. Joc de cărți.

4. Ronsard își bate joc de superstițiile cu privire la strigoi, atît de frecvente în vremea lui.

5. Ca discipol al lui Dorat.

6. Ca paj al regelui.

7. În timpul călătoriei poetului, pe vremea luptelor din Piemont.

8. În textul original „Prédicant", adică pastor.

MOARTEA POETULUI

1. Sonetele din acest ciclu au fost dictate de Ronsard pe patul de moarte și au apărut postum, în ediția din 1623, îngrijită de Garmèr, Besly și alții. Mai înainte apăruseră într-o plachetă, în 1586, cu o prefață de Claude Binet.

Ah, nopți de iarnă lungi, călăii vieții mele... (p. 145)

1. *Jignind-o pe Junona, soția lui Jupiter, Ixion, regele lapiților, a fost pedepsit să învîrtească veșnic o roată în Infern (mitologie).*

Sînt piei și oase doar și un schelet sînt parcă... (p. 146)

1. Esculap, *zeul medicinei, în mitologia greacă.*

CUPRINS

Pag.

Cuvînt înainte 5

SONETE

Acela care-ar vrea să vadă cum mă frînge... . 15
Iubire, mă ucizi... Deşi n-aş vrea... 16
Ţi-or înflori curînd şi ghiocei pe tîmple... . . 17
Aş vrea, furiş, din dor ce mă-nfioară... . . . 18
Vreau pentru frumuseţea ta să mor... 19
Cînd ochii ei mi-or porunci să mor... 20
De nu vrea cerul, Doamnă, să mă bucur . . . 21
Asemăn frumuseţii tale calde... 22
Tu, lună, ochi căprui... De negri cai... 23
Dă-mi, hoaţo, inima, dă-mi-o-napoi... 24
Deşteaptă-te, iubito... Prea mult lenevit... . . . 25
În noaptea aceast-ascunde-ţi cornul, dulce lună... 26
Voi, stele, care-n ceruri duceţi soarta mea... . . 27
Buchetu-acesta ţi-l trimit c-un rost... 28
Aşa cum e în mai un trandafir în floare... . 29
Deschide-te, pămînt, şi fă ca să-mi recapăt... . 30
Din dulcea şi frumoasa ei virginitate... . . 31
Eu tot mai văd frumosul chip al cărui trup... 32
Ha, moarte, — vezi-mi halu-n care m-ai adus!... 33

Pag.

Deşi cîmpii, păduri şi fluvii, munţi... 34
De-ntîia zi de mai, Helena mea, îţi jur... . . 35
Cu fir roş de mătasă braţul ţi-am legat... . . 36
Ia-ţi frumuseţea ta, nimic să nu rămînă . . . 37
Ca să trăiască-n veci din veac în veac iubirea... 38
Iubire ce domneşti în lumea-aceasta largă... . 39
Sădesc în cinstea ta acest pom al Cybelei... . 40
M-ai cucerit, mă stăpineşti, de-aceea-ţi dau... . 41
Bătrînă cînd vei fi, şezînd la sobă-n casă... . 42
Deşi-mi dau ochii tăi o grea şi aspră luptă... . 43
În sufletul meu zac în maldăr amintiri... . . . 44
Înfipt în gemenele-i flacări mari... 45
Cînd ochii-mi pe frumosu-ţi chip prind să se-aplece... 46
De mii de ori să porţi acelaşi gînd... 47
Sfînt înger, care rănile alini... 48
Sub undă de argint şi de cleştar... 49
Cînd văd cum îţi zîmbeşti de vorbă stînd cu tine... 50
Iubirea este vrajă... Parcă-s lumea toată... . . 51
Frumoasă şi umilă, dulcea mea Marie... 52
Cînd dragostea-ntr-atîta-n bucuria ei... 53
Visam că-n umbra nopţii-ntr-un străfund al gliei... 54
Iubire, mincinoasa şcoală-ţi părăsesc... 55
Natura pe Cassandra-a mpodobit-o... 56
Iubita mea cînd plînge, nu-i... 57
De unde-a luat această măreţie... 58
O, dacă înţelegerea ni-i dată... 59
Iubita mea, mi-ai spus cînd deschideai fereastra... 60
Sărută-mă, iubito, strînge-mă, — să fie... . . . 61
Bătrînii înţelepţi spuneau să nu te miri... . . . 62
Eşti dulce, frumuseţe, regii poţi înfrînge... . .

Pag.

Din ziua-n care ucigaşa ta... 64
Scaieţi pufoşi şi tu, din tufe, vîsc cleios... . . 65
În verdea tinereţe anul se-nnoia... 66
Vreau în trei zile să citesc Illada toată... . . . 67
Cu cît s-a stinge hora stelelor... 68
De string mii de garoafe, mii de crini... . . . 69
Cînd lung îţi sorb scînteia dragostei ce-o scaperi... 70
Mi-e de Maria drag şi tot nu mi-e destul... . . 71
Cu cît mîndria e mai rea ca umilinţa... . . .
Licoare-a dragostei şi-a sfintei bucurii...
Zadarnică-i Pasquier, verdeaţa-aceasta toată... . 74
Durerea mea în lume vreau să zburde... . . 75
Doi ochi căprui sînt torţa vieţii mele... 76
Vedea-voi ziua care-mi va aduce... 77
Din care plante, flori sau rădăcini... 78
Din nopţile iubirii nici o luptă... 79
Mă mint eu însumi, ochii mi-i înşel... 80
E omu-ntr-adevăr de plumb sau lemn... . . . 81
Vreau, amintindu-mi de prietena mea dragă... . 82
Cum ai băut un strop de rouă din tufiş... . . 83
Ca ochii să-ţi iubesc la nebunie... 84
Vru soarta-n inima mea să rămînă... . . . 85
Cu ochii tăi frumoşi şi-n ciuda mea... 86
Deşi în graţii-ntreci pe cele din hotar... . . . 87
Tu, ochi, icoană eşti în ochii mei... 88
Fiindcă dragă-mi eşti, prea dragă — şi o ştii —... 89
Iubita mea frumoasă, la privighetoarea... . . . 90
Suspine, cît de buni prietini sînteţi voi... . . . 91
Acum, cînd vine iarna-n val, vijelioasa... . . 92
Cu trup zdrobit şi cuget mort părea... 93
Deşi în inimă vrei să-mi aprinzi... 94

Pag.

Copilă ; cincisprezece ani ; fecioară... 95
Doi ochi ca două torțe, ochii ei... 96
Mînat de furie, vînez smintit... 97
Sînt amărît, nu știe nimenea... 98

ALTE POEME (fragmente)

Ne trece timpul, Doamnă, — și trecînd... . . . 101
Iubitei sale 104
Pădurea din Gastine 106
Un joc de vreau și-ncerc... 109
Trecuse șase ani... 111
Epigramă 115

IMNUL AURULUI

Fragmente 116

DISCURS DESPRE MIZERIILE TIMPULUI ACESTUIA

Fragmente 120

CONTINUAREA DISCURSULUI

Fragmente 124

ÎNDEMN LA PACE

Fragmente 130
Pacea 134

RĂSPUNSUL LUI RONSARD

Fragmente 136

MOARTEA POETULUI

Ah, nopți de iarnă lungi, călăii vieții mele... . 145
Sînt piei și oase doar și un schelet sînt parcă... 146
Dormi suflete ? Cum, ești atît de amorțit ?... . 147
NOTE 149

Nr. 3048
Redactor de carte: Gr. Damirescu
Tehnoredactor: El. Gărăjău

Dat la cules 4.V.959. Bun de tipar 13.VI.959. Tiraj 17.150 ex. broşate şi 1050 ex. legate. Hîrtie velină mată de 65 gr./m². Coli de tipar 5,25. Coli de editură 3,6. Ft. 32/61×86. Com. editurii 3.176 Editia I. A. 0502. Pentru bibliotecile mici indicele de clasificare 8 (A) = R

Tiparul executat sub com. nr. 90543 la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. STALIN".
Bucureşti — R.P.R.